

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:
**"Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками
підприємства"**

Студентки 2 курсу, 2м групи,
спеціальності
071 "Облік і оподаткування"
Спеціалізації «Облік і
податковий консалтинг»

Приходько Ірини
Вікторівни

Науковий керівник
Доктор економічних наук,
професор

Мошковська Олена
Анатоліївна

Гарант освітньої програми
кандидат економічних наук,
доцент

Августова Олена
Олександрівна

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет фінансів та обліку
 Кафедра обліку та оподаткування
 Ступінь вищої освіти «магістр»
 Спеціальність «Облік і оподаткування»
 Спеціалізація «Облік і податковий консалтинг»

Затверджую

Зав. Кафедри _____ О.В.Фоміна
 « ____ » _____ 20__ р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентів

Приходько Ірини Вікторівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи «Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства»

Затверджена наказом ректора від «05» листопада. 2020 р. № 3305

2. Строк здачі студентом закінченого роботи «16» листопада 2021 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою роботи є поглиблення теоретико-методичних засад обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві та розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Об'єктом дослідження є процес обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на ТОВ «Стандарт Трейдинг».

4. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З

ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

1.1 Сутність, значення, форми розрахунків з постачальниками та підрядниками.

1.2 Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками та підрядниками

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ «СТАНДАРТ ТРЕЙДІНГ»

2.1. Фінансовий облік розрахунків з постачальниками та підрядниками та узагальнення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками у звітності

2.2. Оподаткування та відображення у податковій звітності розрахунків з постачальниками та підрядниками

2.3. Управлінський облік розрахунків з постачальниками та підрядниками

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ «СТАНДАРТ ТРЕЙДІНГ»

3.1. Напрями удосконалення фінансового обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками

3.2. Удосконалення управлінського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1.	Вибір теми ВКР	29.09.2020	
2.	Узгодження плану та оформлення завдання	31.12.2020	
3.	Подання статті на кафедру	02.06.2021	
4.	Вступ. Розділ 1	23.04.2021	
5.	Розділ 2	25.06.2021	
6.	Розділ 3. Висновки	08.10.2021	
7.	Подання роботи на кафедру	25.10.2021	
8.	Попередній захист	09.11.2021	
9.	Подання завершеної (переплетеної) роботи	16.11.2021	

7. Дата видачі завдання « ____ » _____ 20__ р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ О.А.Мошковська

9. Гарант освітньої програми _____ О.О. Августова

10. Завдання прийняв до виконання студент _____ І.В Приходько

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи
_____ О.А.Мошковська

12. Висновок про випускню кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студентки Приходько І.В може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____ О.О. Августова

Завідувач кафедри
обліку та оподаткування _____ О.В. Фоміна

« ____ » _____ 20__ р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....4

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

1.1 Сутність, значення, форми розрахунків з постачальниками та підрядниками.....7

1.2 Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками та підрядниками.....11

Висновки за розділом 1.....14

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ «СТАНДАРТ ТРЕЙДІНГ»

2.1. Фінансовий облік розрахунків з постачальниками та підрядниками та узагальнення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками у звітності.....16

2.2. Оподаткування та відображення у податковій звітності розрахунків з постачальниками та підрядниками.....22

2.3. Управлінський облік розрахунків з постачальниками та підрядниками.....25

Висновки за розділом 2.....32

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ «СТАНДАРТ ТРЕЙДІНГ»

3.1. Напрями удосконалення фінансового обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками.....31

3.2. Удосконалення управлінського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками.....36

Висновки за розділом
3.....39

ВИСНОВКИ.....40

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....45

ДОДАТКИ.....50

ВСТУП

Актуальність теми. Система бухгалтерського обліку є чи не єдиним джерелом інформації про фактичний стан розрахунків між підприємствами, а тому, вирішення проблем із значними сумами поточної заборгованості перед постачальниками і підрядниками лежить у площині обліково-аналітичних процедур. Від ефективності управління кредиторською заборгованістю багато в чому залежить ефективність використання підприємством отриманих фінансових ресурсів, що значно знижує ризик неспроможності та банкрутства підприємства. Аналіз кредиторської заборгованості грає в цьому процесі провідну роль, тому що забезпечує релевантною обліково-аналітичною інформацією прийняття рішень щодо кредиторської заборгованості. Тому обліково-аналітичні питання в ефективному управлінні кредиторською заборгованістю завжди є актуальними для будь-яких суб'єктів бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До визначення сутності кредиторської заборгованості підходили багато науковців та вчених, серед яких варто виділити класиків економічної науки, таких як А. Сміт, К. Менгер, Ф. Візер, Л. Пачолі та інші. Неможливо не згадати вчених, які зробили значний внесок у вирішення існуючих проблем обліку кредиторської заборгованістю, наприклад Ф.Ф. Бутинця [4], С.Ф. Голова [7], І.В. Орлова [22], Н.М. Ткаченко [32], Ю.С. Цал-Цалка [33], К.С. Сурніної [31], Н.І. Верхоглядової [10] та ін.

Мета дослідження - поглиблення теоретичних та практичних знань, розробка пропозицій щодо удосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на базовому підприємстві.

Генеральна гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що організація обліку на вітчизняних підприємствах, яка повноцінно забезпечує інформаційну підтримку процесу прийняття управлінських рішень, сприятиме підвищенню ефективності діяльності підприємств, їх конкурентоспроможності та прибутковості.

Об'єктом дослідження є процес обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних, організаційних та практичних положень обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві.

Завдання. Основними завданнями даного дослідження є:

- ⇒ дослідити економічну сутність зобов'язань та розрахунків з постачальниками та підрядниками та визначити їх роль у структурі кредиторської заборгованості підприємства;
- ⇒ здійснити критичний аналіз відображення розрахунків з постачальниками та підрядниками у регістрах бухгалтерського обліку та фінансовій звітності і надати пропозиції щодо вдосконалення;
- ⇒ дослідити управлінський облік розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємствах оптової торгівлі;
- ⇒ виявити та сформулювати напрями і заходи удосконалення обліку розрахунків з постачальниками на ТОВ «Стандарт Трейдинг»;

Методи та інструменти дослідження. У процесі дослідження для уточнення економічної сутності кредиторської заборгованості та її видів застосовуються методи системного аналізу та синтезу, метод узагальнення, історичний метод. Під час дослідження теоретичних питань обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками використовувався метод індукції та дедукції. Для отримання доказів та аргументації нових положень, наведених у випускній кваліфікаційній роботі, застосовано логічний метод. Методика удосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками базується на системному методі та методі аналогії.

Джерела інформації. Теоретико-методологічною основою дослідження є законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених. Інформаційну базу дослідження складають офіційні статистичні дані Державного комітету статистики України, дані фінансової та статистичної звітності Товариства з обмеженою відповідальністю «Стандарт Трейдинг».

До запланованих результатів дослідження доцільно віднести:

- поглиблення теоретичних та практичних знань з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками;
- визначення напрямів удосконалення управління кредиторською заборгованістю;
- розробка пропозицій щодо удосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на ТОВ «Стандарт Трейдинг»

Практична значимість одержаних результатів полягає в обґрунтуванні корисності від класифікації кредиторської заборгованості за строками її погашення, що в свою чергу призведе до покращення аналітичних процесів на підприємствах та своєчасного прийняття рішень.

Розроблені пропозиції запропоновано для розгляду та впровадження в практичну діяльність ТОВ «Стандарт Трейдинг».

Апробація результатів дослідження: написання та публікація наукової статті на тему «Особливості обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємствах оптової торгівлі»

Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

1.1. Сутність, значення, форми розрахунків з постачальниками та підрядниками

У процесі господарської діяльності підприємства виникає кредиторська заборгованість, яка часто має високий відсоток у складі джерел коштів підприємства. Перш за все це пов'язано з можливістю використання кредиторської заборгованості, як запозиченими фінансами, однак це призводить до зниження основних показників діяльності підприємства, ліквідності та платоспроможності. Оскільки найбільш фінансово стійкими вважаються підприємства, які в процесі господарської діяльності мають мінімальний відсоток кредиторської заборгованості, обов'язковою умовою є правильна організація бухгалтерського обліку на підприємстві та своєчасний контроль за співвідношенням кредиторської та дебіторської заборгованості. При правильному обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками результатом є своєчасне погашення заборгованості, достовірна інформація про фінансовий стан підприємства, що використовується при прийнятті управлінських рішень.

Незважаючи на тривалу історію існування кредиторської заборгованості, на сьогодні немає єдиної думки щодо тлумачення цього поняття. До визначення сутності кредиторської заборгованості підходили багато науковців та вчених, серед яких варто виділити класиків економічної науки, таких як А. Сміт, К. Менгер, Ф. Візер, Л. Пачолі та інші. Неможливо не згадати вчених, які зробили значний внесок у вирішення існуючих проблем управління кредиторською заборгованістю, наприклад Ф.Ф. Бутинця [5], С.Ф. Голова [9], І.В. Орлова [31], Н.М. Ткаченко [46], Ю.С. Цал-Цалка [47], К.С. Сурніної [45], Н.І. Верхоглядової [12] та ін. Варіанти тлумачення сутності кредиторською вищезазначеними авторами наведені в дод. А.

Розглянувши деякі варіанти тлумачення суті кредиторської заборгованості доцільно зробити висновок, що єдиного визначення даного поняття не існує, тож правильним є використання будь-якого варіанту з наведених в додатках та інших тлумачень авторів, що не були згадані в даній роботі. Варто приділити увагу класичному визначенню кредиторської заборгованості, кредиторська заборгованість — це зобов'язання підприємства перед іншими юридичними й фізичними особами, тому згідно з п. 3 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», зобов'язання — це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій та погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.» [30]. Проте це визначення не розкриває кредиторську заборгованість, як грошові кошти, які тимчасово підпорядковані підприємству.

Провівши аналіз різноманітних визначень кредиторської заборгованості, доцільно зробити висновок, що їй притаманні ознаки:

- вимушений характер економічних відносин;
- атрибут заміни оборотних засобів підприємства;
- характеризується швидкістю поширення від підприємства до підприємства шляхом взаємопов'язаних платежів, що викликає необхідність заліків взаємних умов;
- може перетворювати безготівкові розрахунки, зокрема, змінювати способи платежів

Для детальнішого вивчення різних видів кредиторської заборгованості, що виникає в ході господарської діяльності, варто розглянути підходи до класифікації.

Єдиного підходу до класифікації кредиторської заборгованості, як і єдиного трактування даного поняття, не існує. Найчастіше зустрічається поділ кредиторської заборгованості на види за такими ознаками, як термін погашення,

класифікація за об'єктами щодо яких виникає заборгованість, за можливістю оцінки. Найбільш поширеною є класифікація заборгованості за терміном погашення: довгострокова та короткострокова.

На основі розглянутих підходів запропоновано наступну класифікацію кредиторської заборгованості (розроблено автором на основі [7, с. 461])

- 1) за складністю: проста, складна;
- 2) за визначеністю у часі: обмежена у часі, безстрокова;
- 3) за забезпеченістю виконання зобов'язань: забезпечена, незабезпечена;
- 4) залежно від підстави виникнення зобов'язання: договірна, позадоговірна;
- 5) за способом погашення: монетарна, немонетарна;
- 6) за часом виникнення: теперішня, майбутня;
- 7) за терміном погашення: довгострокова, короткострокова;
- 8) за можливістю оцінки: фактична, оціночна, умовна.

Важливою складовою процесу обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками є обрання форми розрахунків, обов'язковою умовою є фіксування обраної форми розрахунків у договорі між контрагентами. Порівняльний аналіз різних видів безготівкових платіжних первинних документів поданий у дод Б.

Найбільш поширеними є розрахунки у безготівковій формі, не грошовими способами розрахунків між покупцем та постачальником є: залік взаємної заборгованості, бартерні, уступка права вимоги, розрахунки векселями. До розрахунків, здійснених у порядку заліку взаємної заборгованості платників, належать розрахунки, згідно з якими взаємні зобов'язання боржників і кредиторів в рівнозначних сумах, і лише за їх різницею здійснюється платіж на загальних підставах. Ці розрахунки можуть здійснюватися шляхом зарахування зобов'язань між двома платниками або групою платників усіх форм власності однієї чи різних галузей господарства. Здійснення взаємозаліку передбачає погашення суми вимог, пред'явлених до сплати однією стороною, шляхом їх зменшення на суму зустрічної вимоги, що пред'явлена іншою стороною.

Згідно договору міни (бартеру) кожна із сторін зобов'язується передати іншій стороні право власності, повне господарське управління або оперативне управління певним товаром в обмін на інший товар. При чому кожна із сторін договору міни є продавцем того товару, який він передає в обмін, і покупцем товару, який вона отримує натомість. Тому до договору міни (бартеру) застосовуються правила, що регулюють договори купівлі-продажу, поставки, контрактації, елементи яких містяться в договорі міни(бартеру), якщо це не суперечить законодавству і відповідає суті відносин сторін. Слід зазначити, що право власності на обмінювані товари переходить до сторін одночасно після виконання зобов'язань щодо передання майна обом сторонам. Товарообмінні (бартерні) операції здійснюються за бартерним договором.

Не менш важливим способом розрахунків є розрахунки векселями. Вексель в сучасних умовах господарювання як фінансовий інструмент використовується в практиці розрахункових і кредитно-грошових відносин. Крім того, він є універсальним платіжним засобом, що створений для оформлення боргового зобов'язання [10].

1.2 Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками та підрядниками

Слід зазначити, що повноцінне існування обліку на підприємствах було б неможливим без належної нормативно-правової бази, яка встановлює норми ведення бухгалтерського обліку для всіх підприємств, складання звітності та регулює взаємовідносини підприємства з іншими суб'єктами, що виникають в процесі діяльності. Нормативно-правове регулювання обліку зобов'язань здійснюється на основі нормативно-правової бази. Вона представлена національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, законами, кодексами тощо. Загалом правове регулювання обліку кредиторської заборгованості можна представити у вигляді декількох рівнів, які подано у дод. В.

Сучасне нормативно-правове регулювання перебуває під постійними змінами, що безпосередньо впливає на діяльність підприємств. Проте, варто зазначити, що законодавча система не є досконалою і потребує подальшого удосконалення.

Найголовнішим нормативним актом щодо регулювання обліку зобов'язань є Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [41]. В Законі визначено первинні облікові документи, встановлено вимоги до фінансової звітності та охарактеризовано принципи ведення обліку і складання звітності, використання яких гарантує достовірність відображення даних в обліку та звітності, а також визначення сутності НП(С)БО, серед яких є положення, що безпосередньо стосуються розрахунків з постачальниками та підрядниками. В законодавстві України відсутнє визначення терміну "кредиторська заборгованість", проте саме в цьому законі визначено термін - зобов'язання. "Зобов'язання - заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, приведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди"[30].

Ключовим положенням з питання обліку кредиторської заборгованості є П(С)БО 11 [37], в якому визначені методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності. Важливим є висвітлення умов визнання та оцінки зобов'язань, а також розкриття інформації про зобов'язання у примітках до фінансової звітності та класифікація зобов'язань. Необхідно відмітити, що П(С)БО 11 не акцентує увагу, на тому, що оцінка забезпечень здійснюється до сплати податків. У п.18 підкреслено, що забезпечення переглядаються на кожну дату балансу, проте не сказано, що збільшення суми забезпечень відображається як фінансові витрати, а також не розкриває повністю інформації щодо ведення обліку зобов'язань залежно від умов договору, угоди, від терміну сплати або від виду валюти розрахунків що є суттєвим [34].

Важливим положенням, для підприємств, що займаються зовнішньою торгівлею є НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів», адже в цьому положенні розглянуто відображення операцій в іноземній валюті під час первісного визнання [38].

Наказ про облікову політику складається на кожному підприємстві. Не зважаючи на те, що в ньому зазначаються основи щодо ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, застосування методів, прийомів та процедур щодо конкретних об'єктів обліку, їх оцінка та визнання, даний наказ не відображає повністю всі проблемні моменти обліку кредиторської заборгованості. В ньому не подається альтернативних методів обліку, оцінки та процедур, що стосуються обліку кредиторської заборгованості; не розкриваються основи облікової політики стосовно управлінського обліку кредиторської заборгованості; не наводиться систематизація елементів облікової політики. Щодо робочого плану рахунків, то він необхідний підприємству для того, щоб задовольнити практичні потреби керівництва підприємства та полегшити роботу облікових працівників. Робочий план рахунків розробляється, виходячи із специфіки галузі, виду діяльності, а також він визначає зміст аналітичного обліку та характеристику форми обліку,

яка використовується. Можна бачити, що нормативно-правове регулювання обліку кредиторської заборгованості є достатньо різноманітним. Основною проблемою законодавства щодо регулювання обліку зобов'язань є те, що відсутня детальна характеристика щодо кожного виду зобов'язань, їх відображення в обліку, оцінка та визнання. Все подається у загальному вигляді.

Значну увагу кредиторській заборгованості приділили увагу вітчизняні науковці. В додатку А було подано різноманітність понять "кредиторської заборгованості", також, багато уваги, в своїх роботах, автори приділили класифікації кредиторської заборгованості, адже на законодавчому рівні вона не є достатньо розглянутою і багато вчених пропонують свої варіанти класифікації. Так, наприклад, Власова І. О. в своїй дисертації згрупувала всі види заборгованості за класифікаційними ознаками, що дозволить якісно і вчасно формувати інформаційне забезпечення для прийняття управлінських рішень. Автор класифікує зобов'язання за наступними ознаками: «за терміном виконання — довготермінові та короткотермінові»; «за видами забезпечення — незабезпечені та забезпечені»; «за кореспондентами — зобов'язання кредитних інститутів, постачальників, податкових органів, залежних і дочірніх організацій, приватних осіб» [14]. Проте є і автори, які погоджуються з класифікацією за П(С)БО 11, серед них зокрема Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило, С. Б. Ільїна.

На сьогоднішній день, темі сутності та класифікації кредиторської заборгованості значну увагу приділяють і молоді спеціалісти, шляхом написання наукових статей, але більшість опирається на наукові праці науковців.

Важливо зазначити, що розгляду обліку кредиторської заборгованості приділено дуже мало уваги, адже її розглядають в складі зобов'язань і майже не поглиблюються деталі. Більшість підходів, щодо аналізу кредиторської заборгованості висвітлено в працях, що стосуються управлінського обліку, так наприклад для контролю за кредиторською заборгованістю Г.В. Власюк запропонував аналітичну таблицю, яка використовується на вітчизняних підприємствах.

Щодо бухгалтерського обліку, в вітчизняній літературі стосовно розрахунків з постачальниками, розглядаються аналітичні рахунки, проте проаналізувавши наукову базу, можна дійти висновку, що аналітичні рахунки є однотипними. Наприклад, застосування аналітичних рахунків, що було розглянуто в роботі раніше, в своїх наукових працях розкривали такі відомі автори, як К. В. Сурніна [45], Г.В. Нашкерська [31], І.О Власова[14], І.В Орлов[32] тощо. Огляд спеціальної літератури з обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками та підрядниками наведено в дод Г.

Висновки за розділом 1

Проведений аналіз теоретичних основ обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками надав можливість сформулювати наступні висновки.

1. За результатами проведеного дослідження виявлено, що кредиторська заборгованість потребує постійного контролю, адже має значний вплив на показники ефективності діяльності підприємства, насамперед це пов'язано з можливістю користування кредиторською заборгованістю, як запозиченими фінансами.

2. Зазначено, що єдиної думки щодо трактування поняття «кредиторська заборгованість» не існує. Проте, провівши аналіз різноманітних визначень даного терміну, були сформульовані основні ознаки кредиторської заборгованості: вимушений характер економічних відносин, атрибут заміни оборотних засобів підприємства, характеризується швидкістю поширення від підприємства до підприємства шляхом взаємопов'язаних платежів.

3. На підставі проведеного аналізу виявлено різноманітні підходи до класифікації кредиторської заборгованості. Визначено, що найбільш вживаними критеріями класифікації кредиторської заборгованості є термін погашення, класифікація за об'єктами щодо яких виникає заборгованість, за можливістю оцінки. Проаналізувавши форми розрахунків, можемо зробити висновок, що

найбільш поширеними є розрахунки у безготівковій формі, не грошовими способами розрахунків між покупцем та постачальником є: залік взаємної заборгованості, бартерні, уступка права вимоги, розрахунки векселями.

4. Виявлено, що сучасне нормативно-правове регулювання не надає достатньої деталізації поняття кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. В законодавчій базі України поняття кредиторська заборгованість ототожнюється з зобов'язаннями, проте проаналізувавши підходи вітчизняних науковців до визначення кредиторської заборгованості, доцільно зробити висновок, що визначення, яке надається на законодавчому рівні не розкриває кредиторську заборгованість, як грошові кошти, які тимчасово підпорядковані підприємству.

Враховуючи вищевказане, доцільно виокремити наступні заходи, необхідні для удосконалення теоретичних основ обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками:

1. Сформулювати чітке визначення терміну «кредиторська заборгованість», котре повною мірою буде розкривати всю його сутність.
2. Узагальнити класифікацію кредиторської заборгованості на законодавчому рівні.
3. Відокремити та створити нормативно-правовий акт, що буде визначати виключно правові аспекти регулювання розрахунків з постачальниками та підрядниками.

За умови реалізації вищезазначених заходів результатом буде покращення теоретичних знань щодо кредиторської заборгованості підприємства. Внаслідок конкретизації нормативно-правових актів відповідно до видів кредиторської заборгованості значно легшим стане процес організації обліку.

РОЗДІЛ 2
СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З
ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ
«СТАНДАРТ ТРЕЙДІНГ»

2.1. Фінансовий облік розрахунків з постачальниками та підрядниками та узагальнення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками у звітності

Для розкриття питань організації та методології обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками та підрядниками на базі досліджуваного підприємства необхідно оцінити особливості його роботи. Об'єктом дослідження є товариство з обмеженою відповідальністю "Стандарт Трейдінг", основним видом діяльності підприємства є оптова торгівля будівельними матеріалами на яку припадає 77% від всіх господарських операцій.

Варто відзначити, що стрімке зростання діяльності підприємства пов'язане з початком державної програми «Велике будівництво», яке призвело до зростання попиту на товари досліджуваного підприємства та зростання клієнтської бази.

Характерним для підприємства стало розширення діяльності на території України, раніше підприємство працювало на ринках Київської та Харківської областей, проте після початку в Україні великого будівництва доріг діяльність підприємства поширилася на інші регіони країни, такі як: Одеська, Запорізька, Миколаївська, Полтавська, Херсонська області.

Основні можливості та загрози діяльності підприємства, а також сильні та слабкі сторони відобразимо в табл. 2.1

Таблиця 2.1

SWOT-аналіз діяльності ТОВ "Стандарт Трейдінг"

Сильні сторони	Слабкі сторони
- висока якість продукції та своєчасність доставки;	- Залежність обсягу реалізації від сезонних робіт будівельних

Продовження табл 2.1

- конкурентоспроможна ціна; - широкий асортимент пропонуваної продукції; - професійно організований процес реалізації товарів; - Наявність клієнтів у різних областях України; - Співробітництво з підприємствами, що беруть участь у програмі "Великого будівництва"	підприємств - Нерівномірне отримання доходу протягом року; - Залежність обсягу реалізації від розвитку державної інфраструктури - Відсутність веб-сайту, що в свою чергу уповільнює зростання клієнтської бази - Значна частка товарів є природними ресурсами України
Можливості	Загрози
- Надання послуг доставки, що суміжні з реалізацією товарів - Створення напрямку роздрібної торгівлі – нарощування товарообігу; – удосконалення роботи маркетингового підрозділу.	- Завершення програми Великого будівництва - Збільшення собівартості товарів - недосконалість законодавства. - висока конкуренція в галузі;

ої звітності можемо оцінити фінансовий стан, платоспроможність, ліквідність та прибутковість підприємства. Розрахунок основних показників наведено в додатку Д.

Аналіз показників показав, що в період з 2016-2019 рр., показники мали позитивне значення, проте, якщо порівнювати звітний період з 2019 роком, у звітному році показники фінансової стійкості зменшились. Насамперед це пов'язано з збільшенням залучених коштів на 79,73%, що в свою чергу призвело

до незначного зменшення коефіцієнта фінансової незалежності на 6,6%, та зменшення коефіцієнту фінансування на 44,37%.

Позитивною зміною є поступове зростання коефіцієнта забезпеченості власним оборотним капіталом, що різко зменшився в 2017 році. Показники фінансової стійкості в 2020 році мають значення вище встановлених норм для галузі торгівлі.

Що стосується показників ділової активності, найбільших змін у звітному періоді набув коефіцієнт оборотності активів, що в порівнянні з 2019 роком збільшився більш ніж в 2 рази (218%), причиною цих змін стало різке збільшення виручки від реалізації товарів в результаті участі в програмі «Велике будівництво». Таким чином на кінець звітного періоду на кожну гривню залучених коштів було продано товарів на суму 2 гривні, що є позитивним значенням для досліджуваного підприємства. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості поступово зростає з роками, у порівнянні з 2019 р. коефіцієнт збільшився на 31%, що є логічним, адже при збільшенні реалізації товарів зросли доходи підприємства та залучені кошти.

Загалом підприємство досить забезпечене власними коштами, повністю відповідає своїм зобов'язанням, має можливості залучення додаткових позикових коштів без ризику втрати фінансової стійкості. Також має змогу вчасно ліквідувати свої борги та сплачувати зобов'язання. Значення показників рентабельності не досить високі, тому потрібно проводити відповідні заходи для підвищення цих показників. В цілому фінансовий стан сприятливий, оскільки висока оцінка фінансової стійкості і ліквідності.

Фінансовий облік розрахунків з постачальниками та підрядниками та проведення контролю за його веденням на ТОВ "Стандарт Трейдинг" регламентують Наказом про облікову політику. Для обліку та узагальнення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками призначено пасивний балансовий рахунок № 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій

підприємств і організацій, вищезазначений рахунок містить 3 субрахунки, типові проведення з їх використанням наведені в дод. Є.

Основними джерелами інформації для контролю розрахункових відносин по товарних операціях є первинні документи з обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками. Розрахунки з вітчизняними постачальниками та підрядниками ТОВ "Стандарт Трейдинг" здійснює на підставі документів постачальника: видаткова накладна, рахунок - фактура, акт наданих послуг, податкова накладна, товарно-транспортна накладна.

На ТОВ "Стандарт Трейдинг" незалежно від оцінки товарно-матеріальних цінностей в аналітичному обліку рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» в синтетичному обліку кредитується відповідно до розрахункових документів постачальника. За умови коли рахунок постачальника акцептовано і оплачено до надходження товару, а при надходженні на склад товарно-матеріальних цінностей виявлено недостачу, а також, при перевірці рахунку постачальника або підрядника після того, як його акцептовано, було виявлено невідповідність вартості, що обумовлена договором, рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» кредитується на відповідну суму в кореспонденції з рахунком 37 "Розрахунки з різними дебіторами" (На субрахунок 374 "Розрахунки за претензіями").

Інформація про стан розрахунків з постачальниками та підрядниками у фінансовій звітності відображається у Балансі. Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату. Відображення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками у балансі підприємства представлено на рис. 2.1.

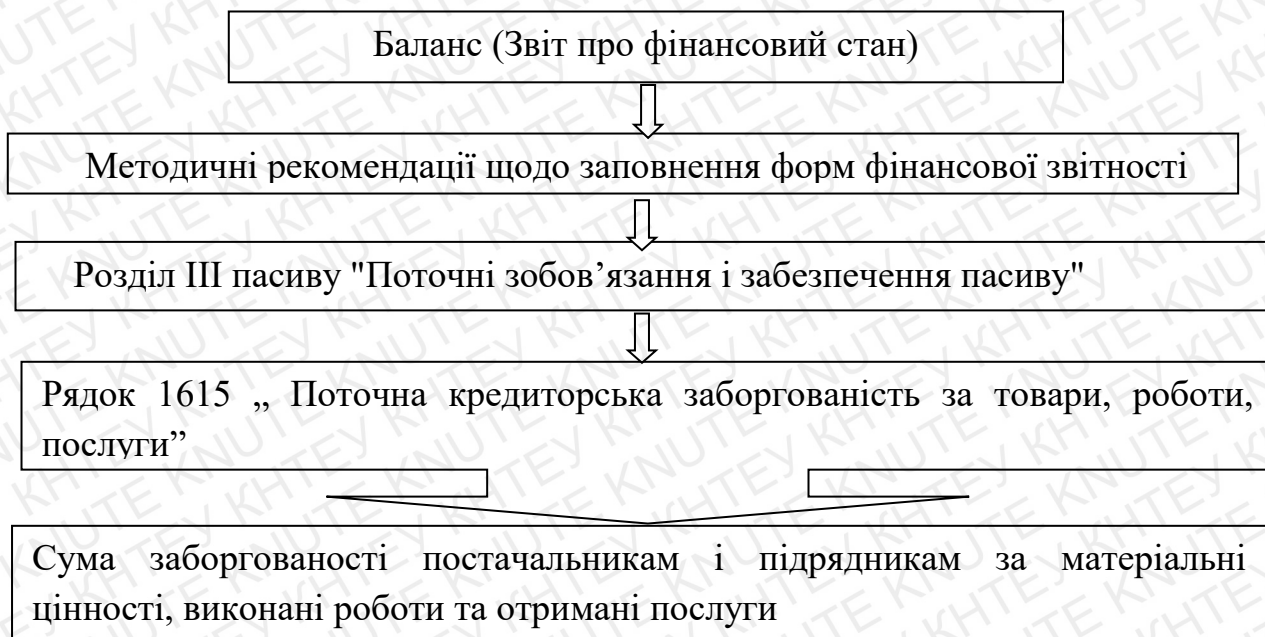

Рис 2.1 Відображення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками у балансі підприємства

Джерело: [розроблено на основі [17]]

Відображення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками у звіті про рух грошових коштів представлено на рисунку 2.2.

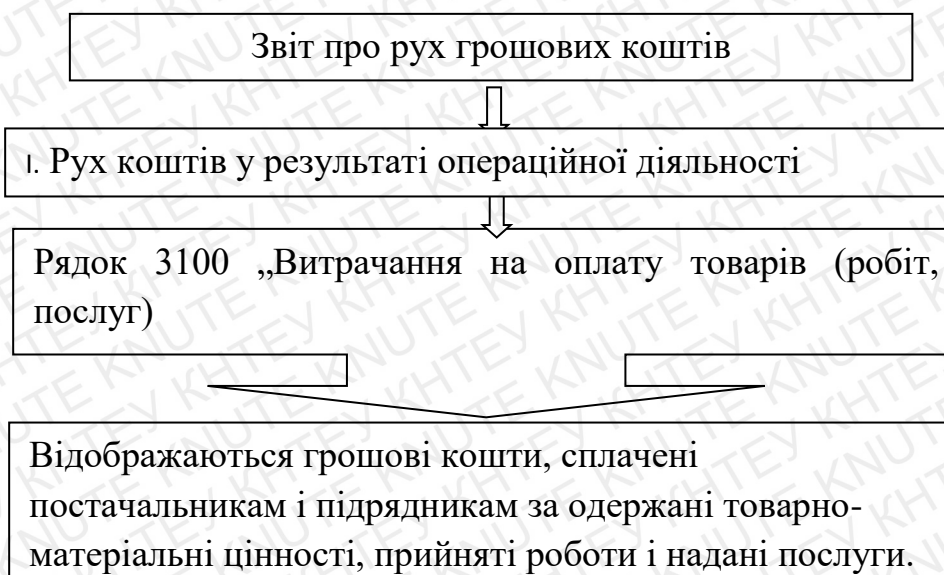

Рис. 2.2 Відображення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками у звіті про рух грошових коштів

Джерело: [розроблено на основі [17]]

В дод. Ж, створеному на основі даних Балансу ТОВ «Стандарт Трейдинг» за 2016 - 2020 рр., зображено статистику поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на підприємстві.

Проаналізувавши дані, слід наголосити на неоднозначній динаміці обсягу кредиторської заборгованості на підприємстві. Так, на кінець 2016 р. величина поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на підприємстві склала 157 932 грн., у 2017 р. - 160 667 грн., у 2018 р. - 80 719 грн., у 2019 р. - 27 570 грн., у 2020 р. - 62 621 грн. Відповідно, протягом 2016-2017 рр. кредиторська заборгованість на підприємстві майже не змінилась, проте в наступні роки спостерігалось стрімке зменшення показників.

Варто зазначити, що на підприємстві, кредиторська заборгованість є важливою складовою процесу реалізації товарів, адже дохід підприємства виникає через торгівлю націнку і часто товарно-матеріальні цінності від постачальників та підрядників надходять на умовах наступної оплати. Для розуміння взаємозв'язку кредиторської заборгованості з товарами, що реалізуються, розглянемо схему реалізації товару, що наведена в додатку 3.

Виходячи з цього, можемо зробити висновок, що для достовірної оцінки динаміки кредиторської заборгованості на підприємстві необхідно порівняти показники кредиторської заборгованості, кредиторської, та доходу підприємства, адже основним напрямом діяльності підприємства є оптова торгівля. В дод. И, створеному на основі даних Балансу ТОВ «Стандарт Трейдинг» за 2016 - 2020 рр., зображено статистику поточної кредиторської заборгованості в порівнянні з дебіторською заборгованістю та чистим доходом від реалізації товарів.

Таким чином, можемо зробити висновок, що динаміка показників має неоднозначний характер. Так, протягом 2016-2017 рр. показники були відносно стійкими, проте в 2018-2019 рр. відбулося стрімке зниження обсягів кредиторської та дебіторської заборгованості, що насамперед пов'язано із зниженням обсягу реалізації, проте за показниками 2020 року, можна спостерігати

стрімке зростання показників, що є результатом, раніше згаданої, державної програми "Великого будівництва", яка спричинила зростання попиту на будівельні матеріали, які складають основну частину товарів, що реалізуються на підприємстві.

2.2. Оподаткування та відображення у податковій звітності розрахунків з постачальниками та підрядниками

ТОВ "Стандарт Трейдінг" знаходиться на загальній системі оподаткування, дотримується умов зазначених в ст.180 Податкового кодексу України та є платником ПДВ відповідно до ст. 182 Податкового кодексу України [26].

В ході господарської діяльності підприємство нараховує податкові зобов'язання та податковий кредит із ПДВ. В процесі виникнення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги одночасно нараховується податковий кредит — це сума, на яку платник ПДВ має право зменшити податкове зобов'язання звітного (податкового) періоду, податковий кредит визначають виходячи з договірної вартості товарів, робіт, послуг, і він складається із сум податків, нарахованих (сплачених) платником ПДВ за ставкою згідно з ПКУ.

За загальною системою оподаткування у ТОВ "Стандарт Трейдінг" оподатковується його дохід відповідно до п. 177.2 ст. 177 Податкового кодексу України. Чистий дохід обчислюється різницею між загальним оподатковуваним доходом, тобто виручкою, яка вимірюється в грошовій та не грошовій формах та витратами, які документально підтверджені та пов'язані з господарською діяльністю підприємства [36].

За умови економічної активності підприємства неминучими є виникнення кредиторської заборгованості, яка в ході здійснення господарської діяльності може набувати статусу безнадійної. Умови визнання заборгованості безнадійною зазначено в табл.2.2.

Таблиця 2.2

Умови визнання кредиторської заборгованості безнадійною

Причина визнання заборгованості безнадійною	Підстава
Минув строк позовної давності й прийнято рішення не погашати борг після його закінчення.	У діяльності підприємства трапляється застосування спеціальної позовної давності тривалістю 3 роки.
Ліквідація юридичної особи – кредитора, якщо не допускається правонаступництво за цим зобов'язанням.	Офіційним підтвердженням ліквідації кредитора буде витяг із ЄДР, який реєстраційний орган може надавати всім зацікавленим особам у строк, що не повинен перевищувати п'яти робочих днів від дати надходження запиту. На підставі витягу з ЄДР керівник підприємства-боржника повинен видати наказ про списання кредиторської заборгованості, а бухгалтер – скласти бухгалтерську довідку.
Прощення боргу.	Ця ситуація згідно зі ст. 605 Цку припиняє зобов'язання, та у періоді, в якому було прощення боргу, боржник визнає в бухгалтерського обліку дохід від цього дійства.

Джерело: [розроблено на основі [29]

Найбільш поширеним випадком визнання кредиторської заборгованості безнадійною є закінчення строку позовної давності. Так, Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку не дано визначення безнадійної або простроченої кредиторської заборгованості. Відповідно до підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 ПКУ безнадійна заборгованість - заборгованість, яка повинна відповідати певним ознакам. В ПКУ надається таке визначення безнадійної заборгованості, в тому числі кредиторської, це заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності, прострочена заборгованість, заборгованість, стягнення якої неможливо у зв'язку з дією форс-мажорних обставин, або заборгованість банкрутів, припинених як юридичні особи. В податковому обліку передбачено, що для розрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування [36]. Відповідно до вимог пункту 5 П(С)БО 11, якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, його сума включається до складу доходу звітного періоду [37]. Загальна позовна давність встановлюється тривалістю у три роки. За цієї та інших юридичних підстав, встановлених цивільним законодавством, підприємство зобов'язане віднести безнадійну кредиторську заборгованість до складу інших операційних доходів у бухгалтерському обліку та до складу інших податкових доходів у податковому обліку.

Положеннями ПКУ щодо податку на прибуток не передбачено коригування фінансового результату до оподаткування на різниці під час списання кредиторської заборгованості за отриманими авансами, такі операції відображаються згідно з правилами бухгалтерського обліку під час формування фінансового результату.

При списанні простроченої кредиторської заборгованості підприємство формує доходи на всю суму такої заборгованості без коригування фінансового

результату до оподаткування в податковому обліку. Списання з балансу кредиторської заборгованості відбувається одночасно з визнанням цього зобов'язання іншим операційним доходом того періоду, в якому зобов'язання визнано таким, що не підлягає погашенню, з відображенням у рядку 2120 Звіту про фінансові результати (форма № 2). Показник цього рядка враховують при визначенні фінансового результату до оподаткування, він впливає таким чином на об'єкт оподаткування податком на прибуток. Якщо платник податку при придбанні товарів/послуг на підставі отриманої податкової накладної сформував податковий кредит, але такі товари/послуги не підлягають погашенню через ліквідацію контрагента, то в податковому періоді, в якому відбувається списання кредиторської заборгованості, платнику податку необхідно відкоригувати суму податкового кредиту. При цьому коригування податкового кредиту у вказаному випадку здійснюється на підставі бухгалтерської довідки.

2.3. Управлінський облік розрахунків з постачальниками та підрядниками

Управлінський облік на підприємстві - це система, що забезпечує внутрішніх користувачів інформацією, що необхідна для прийняття рішень та ефективного управління ресурсами.

Управління поточними зобов'язаннями підприємства є одним з найважливіших елементів управлінського обліку, оскільки продуктивне використання тимчасово залучених активів сприяє максимізації прибутку підприємства. Важливість аналізу та управління кредиторською заборгованістю зумовлена також тим, що має високий відсоток питомої ваги в складі поточних пасивів підприємства, тому її зміна має значний вплив на динаміку показників платоспроможності та ліквідності [1].

Основним джерелом інформації для управління підприємством є обліково-аналітичні дані. Мета максимального використання економічної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень не може бути вирішена лише в рамках бухгалтерського фінансового обліку, оскільки така інформація характеризує розрахунки з постачальниками та підрядниками з кількісної

сторони, але не є достатньою для прийняття управлінських рішень. Управлінський облік кредиторською заборгованістю на ТОВ "Стандарт Трейдинг" покладено на бухгалтерію, фінансовий відділ та відділ збуту. Розподіл обов'язків посадових осіб щодо управління кредиторською заборгованістю наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Розподіл обов'язків посадових осіб щодо управління кредиторською заборгованістю

<i>Вжиті заходи</i>	<i>Відділ на який покладено відповідальність за виконання вжитих заходів</i>
1. Аналіз надійності потенційного партнера	Відділ збуту та закупівель
2. Аналіз фінансового стану підприємства	Бухгалтерія
3. Групування постачальників та підрядників за обсягом заборгованості	Бухгалтерія
4. Контроль за своєчасною оплатою за отриманими рахунками	Фінансовий відділ
5. Щоденний оперативний аналіз оплат за отриманими	Відділ збуту та закупівель
6. Контроль за виникненням безнадійної кредиторської заборгованості	Бухгалтерія

**Джерело: [авторська розробка]*

Результатом роботи даних відділів є наявність різних форм управлінських звітів, в яких необхідно відобразити показники обсягу, період погашення заборгованості перед постачальниками та підрядниками, обсяг безнадійної заборгованості. Форма управлінської звітності, що застосована на ТОВ "Стандарт Трейдинг" наведена в табл.2.4. Така форма звітності дозволяє контролювати заборгованість перед кредиторами та надає інформацію, щодо строку погашення.

Таблиця 2.4

Управлінська звітність за погашенням кредиторської заборгованості

Організація кредитор	Залишок заборгованості на початок	Дата виникнення	Дата погашення	Погашена кредиторська заборгованість		Безнадійна заборгованість	
				Дата	Сума	Дата	Сума

Джерело: [розроблено на основі даних про діяльність підприємства]

Таким чином, на будь-якому підприємстві можна організувати ефективну систему управління кредиторською заборгованістю, яка дозволить регулювати заборгованість перед кредиторами і водночас контролювати рух грошових коштів. Ефективне прийняття управлінських рішень, можливе лише за умови одночасної взаємодії обліку, аналізу та контролю, що знаходить своє відображення у формуванні обліково-аналітичної інформації управлінської діяльності.

Варто також зазначити, що для перевірки ефективності управління кредиторською заборгованістю, необхідно проводити аналіз динаміки та коефіцієнту оборотності заборгованостей організації. Статистика поточної

кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на підприємстві ТОВ «Стандарт трейдінг» за 2016 - 2020 рр., зображено в додатку Ж.

Проаналізувавши дані, слід наголосити на неоднозначній динаміці обсягу кредиторської заборгованості на підприємстві, тому для більш глибокого аналізу кредиторської заборгованості на підприємстві розраховуються такі показники:

1) Середня величина кредиторської заборгованості;

Середня величина кредиторської заборгованості розраховується, як середнє арифметичне суми кредиторської заборгованості на початок періоду і суми кредиторської заборгованості на кінець періоду[26].

2) Оборотність кредиторської заборгованості, розраховується за формулою:

$$КО_{кз} = \frac{С.в}{Скз}$$

де, С.в - собівартість реалізованих товарів, Скз- середня величина кредиторської заборгованості [26]

3) Період погашення кредиторської заборгованості, розраховується за формулою:

$$Пп_{кз} = \frac{360}{КО_{кз}}$$

Коефіцієнт розкриває, скільки оборотів протягом періоду потребує підприємство для оплати отриманих рахунків від постачальників і скільки днів це займає, середній період погашення заборгованості підприємством [26].

4) Частка кредиторської заборгованості в поточних пасивах, розраховується за формулою:

$$Ч_{кз} = \frac{КЗ}{Пп}$$

де, КЗ-кредиторська заборгованість, Пп-поточні пасиви [26].

Висновки за розділом 2

Оцінка сучасного стану обліку та оподаткування операцій щодо обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на прикладі діяльності ТОВ "Стандарт Трейдинг" дозволяє зробити такі висновки:

1. Об'єктом дослідження є товариство з обмеженою відповідальністю "Стандарт Трейдинг", основною діяльністю якого є оптова торгівля будівельними матеріалами. Варто відзначити, що в сучасних умовах господарювання ТОВ "Стандарт Трейдинг" збільшує обсяги реалізації та кількість контрагентів, тому варто переглянути підходи щодо обліку кредиторської заборгованості для забезпечення своєчасного контролю за її погашенням.
2. Фінансовий облік операцій щодо обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на прикладі діяльності ТОВ "Стандарт Трейдинг" регламентують наказом про облікову політику. Виконання підприємством правил щодо обліку дебіторської заборгованості та її оцінки і закріплення їх в Наказі про облікову політику підприємства дозволяє організувати на підприємстві правильний бухгалтерський облік кредиторської заборгованості, отримувати достовірну та повну інформацію про кредиторську заборгованість, що, в свою чергу, сприятиме зростанню ефективності прийняття управлінських рішень.
3. ТОВ "Стандарт Трейдинг" знаходиться на загальній системі оподаткування, оскільки є платником ПДВ та дотримується всіх зазначених умов, які закріплені в ст. 180 Податкового кодексу України. ТОВ "Стандарт Трейдинг" подає до

відповідних органів Державної фіскальної служби Податкову декларацію про майновий стан і доходи, за результатами календарного року та Податкову декларацію з податку на додану вартість, особливу увагу варти приділяти безнадійній кредиторській заборгованості, оскільки вона може впливати на фінансовий результат до оподаткування.

4. Управлінський облік операцій з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на ТОВ "Стандарт Трейдінг" передбачає розподіл обов'язків, щодо управління кредиторською заборгованістю, які покладено на бухгалтерію, фінансовий відділ та відділ збуту, результатом роботи даних відділів є наявність управлінських звітів. Такі форми управлінської звітності дозволяють контролювати заборгованість перед кредиторами та надають інформацію, щодо строку погашення. Для аналізу кредиторської заборгованості на підприємстві розраховуються такі показники: середня величина кредиторської заборгованості, оборотність кредиторської заборгованості, період погашення кредиторської заборгованості, частка кредиторської заборгованості в поточних пасивах.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ «СТАНДАРТ ТРЕЙДІНГ»

3.1. Напрями удосконалення фінансового обліку розрахунків з поставачальниками та підрядниками

В процесі господарської діяльності більшості підприємств неминучим є виникнення зобов'язань за розрахунками з поставачальниками та підрядниками. В даний період часу підвищується відповідальність і незалежність підприємств при виборі і прийнятті управлінських рішень, які призводять до підвищення ефективності обліку розрахунків з поставачальниками та підрядниками. Фінансовий стан підприємства змінюється залежно від наявності та обсягу заборгованості перед поставачальниками та підрядниками. Для забезпечення своєчасного аналізу стану розрахунків з поставачальниками та підрядниками, необхідно забезпечити ефективність та правильність відображення суми заборгованостей перед поставачальниками на рахунках бухгалтерського обліку. Ефективний облік взаєморозрахунків з поставачальниками та підрядниками на етапі виникнення заборгованості в результаті полегшує подальші процеси аналізу кредиторської заборгованості.

Аналіз динаміки обсягу кредиторської заборгованості на підприємствах оптової торгівлі в Україні демонструє стабільний приріст в гривневому еквіваленті, при цьому, слід зазначити, поточні зобов'язання за товари, роботи, послуги складають значну частину пасивів вітчизняних суб'єктів господарювання. Виходячи з статистичних даних у 2019 р. в порівнянні з 2015 кредиторська заборгованість зросла на 41%, а порівняно з 2018 на 2%.

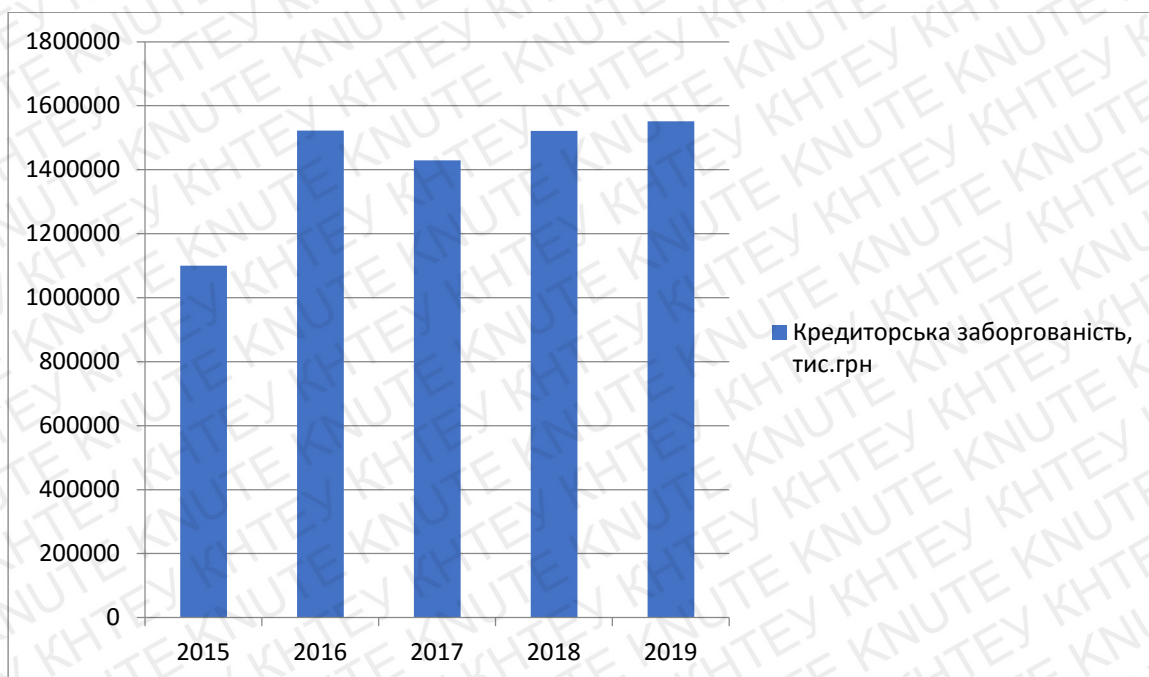

Рис 3.1 Динаміка кредиторської заборгованості на підприємствах оптової торгівлі України за 2015-2019 рр.

Джерело: [розроблено на основі [39]]

Таким чином, слід наголосити на доцільності здійснення постійного контролю та аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві. Постійне зростання кредиторської заборгованості на підприємстві в результаті може стати однією з причин банкрутства. Причиною цього є значне зменшення грошових коштів в обороті, що призведе до несвоєчасного погашення заборгованості перед кредиторами. Крім вищезазначеного, контроль слід проводити з метою отримання інформації щодо стану підприємства, тому необхідно забезпечити своєчасність та повноту відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку.

Найбільш поширеною проблемою при обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві є несвоєчасне подання первинної документації до відділу бухгалтерії. Для досліджуваного підприємства типовою є ситуація за якої отримання товару відбулося раніше, ніж відображення господарської операції в бухгалтерському обліку підприємства. Причиною цього насамперед є недосконалість організації документообігу на підприємстві, що

базується на співпраці різних підрозділів підприємства. Організаційна структура ТОВ «Стандарт Трейдинг» зображена в дод. І.

Організаційній структурі даного підприємства, на нашу думку, притаманні наступні недоліки:

- відсутня необхідна інформаційна забезпеченість підприємства та його підрозділів;
- наявність труднощів у підтримці тісних взаємозв'язків між співробітниками різних підрозділів;
- відсутність єдності дій між працівниками різних підрозділів
- надлишкова централізація прийняття управлінських рішень та відсутність тісного зв'язку між підрозділами (філіалами);
- можливість отримання суперечливих вказівок та тривале очікування прийняття рішень;

Для покращення обліку кредиторської заборгованості на підприємстві першочерговою необхідністю є проведення аналізу структури кредиторської заборгованості за постачальниками. Оскільки протягом поточного року відбулося значне зростання обсягу діяльності, в тому числі поширення діяльності в різних областях України, неминучим є виникнення нових аналітичних рахунків, що призведе до спрощення аналізу виникнення кредиторської заборгованості та дозволить закріпити відповідальних осіб за кожним напрямком діяльності підприємства, а отже покращить якість документообігу. Для деталізації аналізу кредиторської заборгованості на даному етапі розвитку досліджуваного підприємства, необхідно розділити аналітичні рахунки за причиною виникнення заборгованості, а саме на кредиторську заборгованість, що виникла внаслідок здійснення основних видів діяльності підприємства та заборгованість за товари та послуги, що забезпечують комфортні умови для персоналу підприємства. На рис.3.2 Зображено аналітичні рахунки для обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками з урахуванням наявних недоліків обліку кредиторської заборгованості на досліджуваному підприємстві.

Рис 3.2 Рекомендовані аналітичні рахунки для обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками з урахуванням наявних недоліків обліку кредиторської заборгованості на досліджуваному підприємстві

Джерело: [авторська розробка]

Ще однією проблемою для досліджуваного підприємства є велика кількість товарно-транспортних накладних, оскільки значну частину товарів складають сипучі матеріали, такі як пісок, щебінь та мінеральні порошки. Оскільки ТОВ

«Стандарт Трейдинг» не має власного вантажного автотранспорту, за допомогою якого відбувається доставка товару кінцевому споживачу, поширеною є практика за якої в ціну матеріалу закладено ціну доставки. Для ефективної ідентифікації кредиторської заборгованості за послуги перевезення товару відповідно до партій поставки матеріалу необхідно розвивати на підприємстві програмне забезпечення, що дозволить кредиторську заборгованість за перевезення, при внесенні в електронні бухгалтерські бази, проводити на основі документу надходження матеріалу. За умови введення такої практики буде спрощено аналіз перевезень, особливо за умови переадресування вантажу на кінцевого споживача, а також в реєстрах управлінського обліку буде відображена повна вартість надходження товару, що значно полегшить складання статистичних показників для прийняття управлінських рішень в майбутньому. На рис 3.2 продемонстровано рекомендацію стосовно рознесення інформації в бухгалтерській базі, щодо додаткових витрат, відповідно до кожної партії товарів, на прикладі програми «1С: Бухгалтерія 1.3», що використовується на досліджуваному підприємстві.

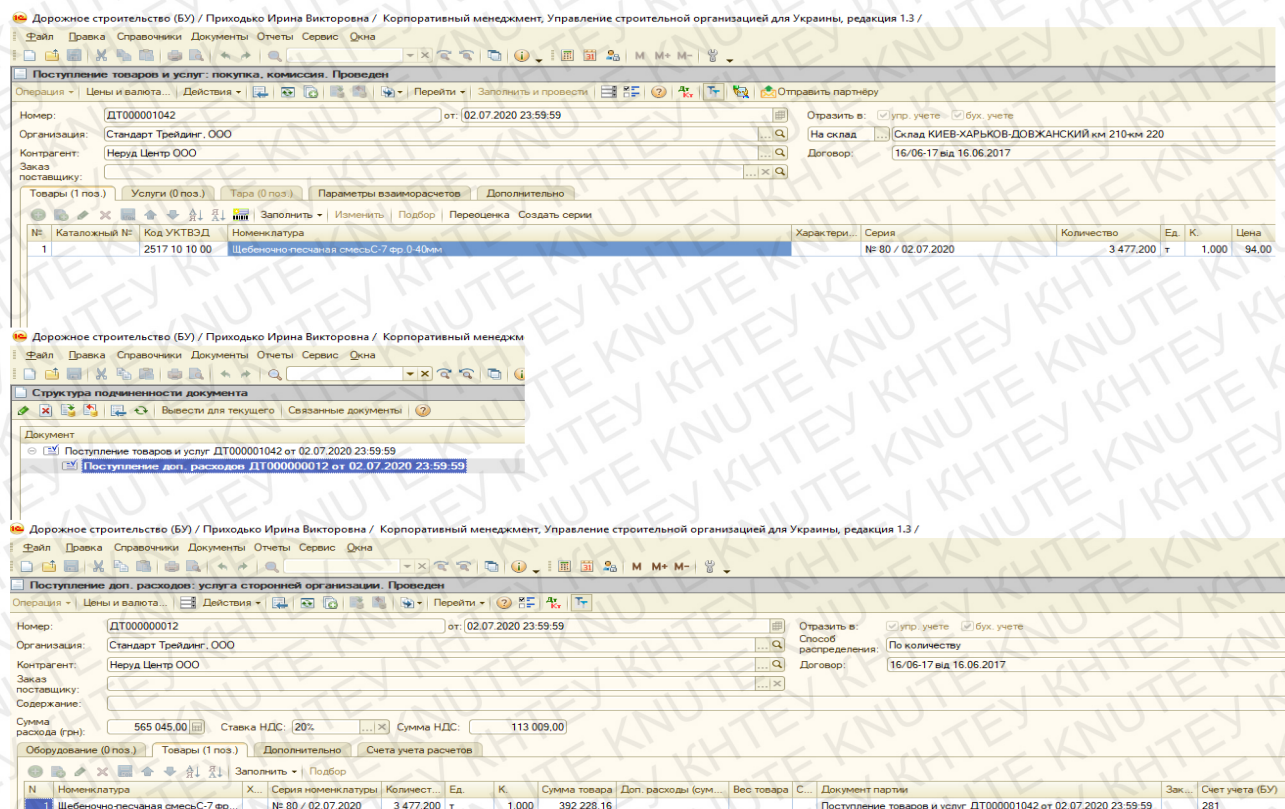

Рис 3.2 Надходження додаткових витрат на прикладі «1С:Бухгалтерія 1.3»

Джерело: [авторська розробка]

За умови впровадження вищезазначених пропозицій в обліку кредиторської заборгованості, на підприємстві значно полегшиться обіг інформації між підрозділами. Відображення обсягів кредиторської заборгованості на запропонованих аналітичних рахунках полегшить контроль за погашенням заборгованості, адже за кожним з напрямів операційної діяльності буде закріплено менеджера з постачання, що досконало знає умови співпраці за кожним контрагентом. Крім того, розподіл обов'язків дозволить посилити відповідальність за несвоєчасне надання первинної документації до відділу бухгалтерії. Чітке та своєчасне відображення інформації про заборгованість перед постачальниками та підрядниками полегшить аналітичні процеси управлінського обліку, адже інформаційною базою для складання управлінських звітів є бухгалтерська база підприємства.

3.2. Удосконалення управлінського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками

Враховуючи зростання обсягів діяльності ТОВ «Стандарт Трейдінг» протягом поточного року, стає очевидним, що управлінський облік не задовольняє потреби підприємства. Причиною цього є те, що управлінський облік в першу чергу направлений на розрахунок коефіцієнтів, що надають оцінку діяльності підприємства.

Наявність достовірної інформації щодо стану розрахунків підприємства з постачальниками та підрядниками, а також передумови її виникнення є одним з ключових факторів аналізу діяльності при прийнятті управлінських рішень на підприємстві. Зростання або зниження кредиторської заборгованості призводить до змін фінансового стану суб'єкту господарювання. Виходячи з вищезазначеного, необхідно постійно проводити моніторинг і аналіз стану розрахунків з постачальниками та підрядниками.

На досліджуваному підприємстві рівень контролю за погашенням кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками не є досконалим, оскільки зростання обсягу діяльності протягом останнього року потребує більш глибокого аналізу, ніж в таблицях, що використовуються на досліджуваному підприємстві. Аналіз, в свою чергу, є важливим елементом обліку розрахунків, адже за допомогою аналізу є можливість виявити основні причини збільшення або зменшення заборгованостей та дослідити проблеми розрахунків з постачальниками за допомогою управлінського обліку. Аналіз розрахунків на підприємстві оптової торгівлі має бути систематичним в розрізі контрагентів. Оскільки кредиторська заборгованість впливає на діяльність підприємства, його фінансову стійкість, платоспроможність та прибутковість, великою необхідністю є періодичний аналіз обсягу кредиторської заборгованості.

Величина кредиторської заборгованості істотним чином впливає на фінансову незалежність підприємства. Проте не менш важливим є її вплив на ресурсну стійкість підприємства, яка, зокрема, відображає рівень його співпраці з контрагентами матеріально-технічного забезпечення. Порушення платіжної дисципліни в розрахунках з постачальниками (наявність простроченої кредиторської заборгованості) може зумовити зрив поставок товару та зупинку господарської діяльності. Для покращення ситуації на підприємстві необхідно приділяти більше уваги аналізу кредиторської заборгованості за терміном погашення. Оскільки ТОВ «Стандарт Трейдинг» в процесі діяльності співпрацює з великою кількістю постачальників та підрядників, необхідно ввести аналітичну таблицю, де будуть відображені терміни та умови погашення заборгованості.

Запропонована аналітична таблиця (табл. 3.1) враховує основні критерії оцінки та аналізу кредиторської заборгованості на підприємстві. Таким чином, таблиця розкриває інформацію про заборгованість у розрізі постачальників відповідно до умов договору та фактичний термін погашення заборгованості. Її використання надає можливість визначити за кожною операцією, здійсненою з

постачальниками і підрядниками, дотримання встановлених у договорах термінів постачання товарно-матеріальних цінностей і своєчасність розрахунків з ними.

Таблиця 3.1

№	Постачальник за ЄДРПОУ	Кредиторська заборгованість перед постачальниками та підрядниками								
		Всього	Питома вага, %	у т. ч. за термінами погашення, грн.				З неї прострочена		
				До 3 місяців	від 3 до 6 місяців	від 6 до 12 місяців	Термін прострочення		сума, грн.	причини виникнення
							До 6 місяців	Більше 6 місяців		
1.	ТОВ "СОФІЯ - ГРАНІТ", 35156965	159753,07	49,25%	86519,06	15814,94	-	57419,07	-	57419,07	Судові процеси
2.	ТОВ "ЮСТ", 30439872	85654,14	26,41%	28040,12	58614,02	-	-	-	-	-
3.	ПП"КАНАЛ", 30363711	78954,21	24,34%	33419,08	45535,13	-	-	-	-	-
Загальний обсяг кредиторської заборгованості		324361,42								

Аналітична таблиця для підприємств оптової торгівлі*

**Джерело: [авторська розробка]*

Крім того, в таблиці зазначена питома вага заборгованості перед кожним постачальником у відсотковому еквіваленті, що дозволить виявити постачальників, товари яких складають найбільшу частку в обсязі реалізації, що базується на перепродажі товарів, тому підприємства з високою питоною вагою є пріоритетними до погашення через зацікавленість у подальшій взаємодії.

Висновки за розділом 3

Провівши аналіз особливостей діяльності ТОВ «Стандарт Трейдинг», розглянувши організаційну структуру підприємства та ознайомившись з практичним веденням обліку, доцільно наголосити на наступному.

1. Зазначено, що основною проблемою в обліку кредиторської заборгованості є несвоєчасність надання первинної документації до відділу бухгалтерії, що має наслідки, адже бухгалтерська база є основним джерелом інформації при складанні аналітичних таблиць в управлінському обліку, які безпосередньо мають значення при прийнятті управлінських рішень.

2. Продемонстровано, що організаційна структура ТОВ «Стандарт Трейдинг» характеризується значною кількістю недоліків. Серед них доцільно виділити надлишкову централізацію прийняття рішень та відсутність тісного зв'язку між підрозділами (філіалами); можливість отримання суперечливих вказівок та тривале очікування прийняття рішень. Тому, запропоновано доопрацювати та внести корективи в організаційну структуру.

3. Визначено, що стан управлінського обліку на підприємстві не задовольняє основних потреб управлінської ланки підприємства, оскільки не надає достатньо інформації щодо стадії погашення заборгованості перед постачальниками та не поглиблюється в аналіз структури загального обсягу

кредиторської заборгованості на підприємстві в розрізі контрагентів, що є важливим, за умови постійної співпраці з постачальниками.

З метою вирішення вищевказаних проблем, доцільно виконати наступне.

1. Внести корективи в організаційну структуру ТОВ «Стандарт Трейдинг»
2. Створити умови для своєчасного надання повної, правдивої та достовірної інформації до бухгалтерського відділу щодо заборгованості підприємства перед постачальником до бухгалтерського відділу .
3. Створити робочий план рахунків з аналітичними рахунками, що задовольняють потреби підприємства.
4. Використовувати аналітичні таблиці, що відображають загальну суму боргу за кожним контрагентом та строки погашення, що надасть змогу підвищити показники фінансової стійкості підприємства.

ВИСНОВКИ

У випускній кваліфікаційній роботі здійснені теоретичні та практичні узагальнення, розроблені пропозиції щодо удосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства. Отримані результати носять теоретичний та практичний характер, що дозволяє відповідним чином організувати облік розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємств оптової торгівлі. У висновках наведені основні теоретичні та науково-практичні положення випускної кваліфікаційної роботи, відповідно до завдань, що були визначеними на початку дослідження.

1. Досліджено економічну сутність кредиторської заборгованості. Визначено, що єдиної думки щодо трактування поняття «кредиторська

заборгованість» не існує. Проте, провівши аналіз різноманітних визначень даного терміну, були сформульовані основні ознаки кредиторської заборгованості: вимушений характер економічних відносин, атрибут заміни оборотних засобів підприємства, характеризується швидкістю поширення від підприємства до підприємства шляхом взаємопов'язаних платежів. На підставі проведеного аналізу виявлено різноманітні підходи до класифікації кредиторської заборгованості. Визначено, що найбільш вживаними критеріями класифікації кредиторської заборгованості є термін погашення, класифікація за об'єктами щодо яких виникає заборгованість, за можливістю оцінки. Проаналізувавши форми розрахунків, можемо зробити висновок, що найбільш поширеними є розрахунки у безготівковій формі, не грошовими способами розрахунків між покупцем та постачальником є: залік взаємної заборгованості, бартерні, уступка права вимоги, розрахунки векселями. За результатами проведеного дослідження виявлено, що кредиторська заборгованість потребує постійного контролю, адже має значний вплив на показники ефективності діяльності підприємства, насамперед це пов'язано з можливістю користування кредиторською заборгованістю, як запозиченими фінансами.

2. Проаналізувавши особливості фінансового обліку кредиторської заборгованості на підприємстві встановлено, що своєчасне та правдиве відображення обсягів кредиторської заборгованості має важливе значення, оскільки кредиторська заборгованість має вплив на основні показники фінансового стану підприємства, що є важливим не тільки для засновників, а й для інших фізичних та юридичних осіб (інвесторів, кредиторів). Суттєвим напрямом вдосконалення первинного обліку кредиторської заборгованості на підприємствах оптової торгівлі, є створення робочого плану рахунків з аналітичними рахунками, що задовольняють потреби підприємства.

3. Розглянувши особливості оподаткування та відображення у податковій звітності кредиторської заборгованості, доцільно наголосити, що важливим є відстеження строку погашення кредиторської заборгованості, адже за умови визнання заборгованості безнадійною відбувається списання

заборгованості. При списанні простроченої кредиторської заборгованості підприємство формує доходи на всю суму такої заборгованості без коригування фінансового результату до оподаткування в податковому обліку. Списання з балансу кредиторської заборгованості відбувається одночасно з визнанням цього зобов'язання іншим операційним доходом того періоду, в якому зобов'язання визнано таким, що не підлягає погашенню, з відображенням у рядку 2120 Звіту про фінансові результати (форма № 2).

4. Провівши дослідження управлінського обліку кредиторської заборгованості на підприємствах оптової торгівлі, було встановлено, що система управлінського обліку має бути систематичною. Саме управлінський облік забезпечує керівництво підприємства інформацією, необхідною для планування, контролю та аналізу діяльності підприємства. Аналіз показників ТОВ «Стандарт Трейдінг» дозволив виявити, що підприємство працює на позитивний фінансовий результат. ТОВ «Стандарт Трейдінг» функціонує за рахунок власних коштів та самостійно забезпечує безперервну діяльність. Загалом діяльність ТОВ «Стандарт Трейдінг» протягом 2016-2019 рр. була відносно стабільною, а в 2020 році відбулося зростання обсягів реалізації та закупівлі товарів, через зростання попиту на будівельні матеріали. Рівень коефіцієнтів, що надають оцінку фінансовому стану підприємства знаходяться в рамках норми, проте їх необхідно підтримувати на наявному рівні.

5. Під час формулювання напрямів та заходів удосконалення обліку на ТОВ «Стандарт Трейдінг» було встановлено, що в якості інформаційної бази для аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками слугує бухгалтерський облік, внаслідок того, що бухгалтерія фіксує фактичні господарські операції, проте бухгалтерська база не поглиблюється в аналіз стану розрахунків. Для забезпечення своєчасного аналізу стану розрахунків з постачальниками та підрядниками, необхідно забезпечити ефективність та правильність відображення суми заборгованостей перед постачальниками на рахунках бухгалтерського обліку. Ефективний облік взаєморозрахунків з постачальниками та підрядниками

на етапі виникнення заборгованості в результаті полегшує подальші процеси аналізу кредиторської заборгованості.

6. В процесі розробки шляхів удосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками було запропоноване введення аналітичних таблиць, що враховує основні критерії оцінки та аналізу кредиторської заборгованості на підприємстві. Її використання надає можливість визначити за кожною операцією, здійсненою з постачальниками і підрядниками, дотримання встановлених у договорах термінів постачання товарно-матеріальних цінностей і своєчасність розрахунків з ними.

Враховуючи вищевказане, було сформульовано наступні пропозиції:

- Сформулювати чітке визначення терміну «кредиторська заборгованість», котре повною мірою буде розкривати всю його сутність.
- Провести модернізацію та удосконалення системи управлінського обліку на ТОВ «Стандарт Трейдинг», більш детально та систематично підійти до аналізу структури загального обсягу кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками.
- Внести корективи в організаційну структуру ТОВ «Стандарт Трейдинг» та провести роботу з налагодження зв'язків між працівниками різних підрозділів.
- Запровадити запропоновані аналітичні рахунки, які дозволять спростити аналіз виникнення кредиторської заборгованості при складанні управлінських звітів.

Реалізація вищезазначених заходів дозволить:

- Деталізувати та вдосконалити теоретичні знання щодо обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками;
- Забезпечити своєчасне надання достовірної інформації, щодо стану кредиторської заборгованості до відділу бухгалтерського обліку, що в свою чергу покращить якість внесення інформації в бухгалтерські бази, в тому числі поглиблюватись в аналіз суті кожної господарської операції,

тим самим надати детальну інформацію для управлінського обліку на ТОВ «Стандарт Трейдинг»;

- Для своєчасності погашення боргу перед постачальниками та підрядниками, використовувати аналітичні таблиці, що відображають загальну суму боргу за кожним контрагентом та строки погашення, що надасть змогу підвищити показники фінансової стійкості підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авременко І.О. Удосконалення обліку, аналізу і аудиту розрахунків із постачальниками та підрядниками / І.О. Авременко // Финансовые рынки и ценные бумаги. 2009. № 19. С. 29-33.
2. Білоусова О. С. Засади управління дебіторсько-кредиторською заборгованістю суб'єктів господарювання на рівні держави і підприємств/ О. С. Білоусова // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2017. - Т. 22, Вип. 4. - С. 93-97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2017_22_4_21
3. Біляк М. Д. Управління кредиторською заборгованістю підприємств / Фінанси України. 2008. № 12. С. 24-36
4. Бланк І.А. Словарь-справочник финансового менеджера / І.А. Бланк. – К.: “Ника-Центр”, 1998. – 480 с.
5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник, 3-і перероб. і доп. – Житомир, ЖИТИ, 2002.- 672 с.
6. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку. Початковий посібник 2-і, перероб. і доп. – Житомир, ЖИТИ, 2001. - 567 с.
7. Бутинець Ф.Ф., Малюга Н.М. Бухгалтерський облік: облікова політика і план рахунків, стандарти і кореспонденція рахунків, звітність. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Житомир: ПП “Рута”, 2005. – 512с
8. Бухгалтерський облік зобов'язань// Баланс, 2002 - №1 – 2/ В.Сопко, А.Шаповалова.- с.52 – 60
9. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: [Навчально-практичний посібник] / під ред. С.Ф. Голова.
10. Векселі в Україні// Все про бухгалтерський облік, 2006 - №16.- с. 1-111
11. Великий Ю. М. Оцінка стану управління дебіторською та кредиторською заборгованостями на вітчизняних підприємствах / Ю. М. Великий, Р. А. Чемчикаленко, К. О. Хохолко // Економіка. Фінанси. Право. - 2018. - № 6. - С. 46-48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2018_6_13

- 12.Верхоглядова Н.І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: [Навчально-практичний посібник] / Н.І. Верхоглядова, В.П. Шило, С.Б. Льїна та ін. – К.: Центр учбової літератури,2010. – 536 с.
- 13.Візіренко С.В Удосконалення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками / Інноваційна економіка. 2014. № 3. с. 249-254
- 14.Власова І.О Облік розрахунків з дебіторами та кредиторами [Текст]: канд. екон. наук: 08.06.04 / Власова Ірина Олександрівна; Донецький держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського.- Донецьк, 2012. - 194 арк. - арк. 181-194.
- 15.Власюк Г.В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками /Держава та регіони /Серія: Економіка та підприємництво. 2009. № 5. С. 40–44.
- 16.Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: [Практичний посібник]/С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – К.: Лібра, 2004. – 880 с
- 17.Головко В. І. Аналіз нормативно-правового регулювання обліку грошових коштів та потоків [Текст] / В. І. Головко, О. О. Безкоровайна // Херсон. - Науковий журнал «Молодий вчений». 2018. - № 2 (54). – С. 691-694.
- 18.Господарський кодекс України (в редакції від 07.02. 2019)// База даних «Законодавство України»/Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
- 19.Демченко Я.М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками / Я.М. Демченко, В.М. Прохорова // Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2014. № 1. С. 96-108.
- 20.Драбаніч А. В. Кредиторська заборгованість: поняття, сутність, відображення в обліку // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2017. - Т. 22, Вип. 4. - С. 127-131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2017_22_4_29
- 21.Завгородній В.П. Бухгалтерський облік в Україні. Навч.посібник. – К.: А.С.К.,2001.–848с.

22. Інструкція про застосування «Плану рахунків активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій». Затв. Наказом Міністерства фінансів України №291 від 30.11.99 р.
23. Крейніна М. Н. Управление движением дебиторской и кредиторской задолженности предприятия / М. Н. Крейніна // Финансовый менеджмент. – 2001. – № 3. – С. 3–14.
24. Кривонос Ю.Г. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках: 3-є вид., доп.-К.: А.С.К., 2001. - 416с.
25. Кузьминский М. Н. Організація бухгалтерського обліку і аналізу господарської діяльності — Київ: Вища школа, 2004—253с.
26. Лагун М.І. Методика системного підходу до формування комплексу показників фінансового стану підприємства/ М.І. Лагун //Формування ринкових відносин в Україні. - 2009. - № 6. - С. 101-110.
27. Матюха В.І. Актуальні проблеми обліку розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками / В.І. Матюха, Г.В. Мисака // Молодий вчений. 2018. № 1(53). С. 930-932.
28. Махиня І. М. Відображення поточної кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками у фінансовій звітності / І. М. Махиня, Н. О. Дудлів // Молодий вчений. - 2018. - № 10(2). - С. 849-852. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_10%282%29__102
29. Мушинський В.В. Внутрішньогосподарський контроль забезпечення виконання зобов'язань підприємства та фактів їх зміни: методичний підхід / Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2012. № 1 (22). С. 263-279.
30. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджено наказом МФУ 07.02.2013 № 73
31. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. - К: Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.

32. Орлов І.В. Бухгалтерський облік і контроль зобов'язань суб'єктів господарювання: теорія і методологія: [монографія] / І.В. Орлов. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – 400 с.
33. Партин Г.О. Управлінський облік: [Навч. посіб. – 2-ге вид. випр. і доп.] / Г.О. Партин, А.Г. Загородній. – К.: Знання, 2007. – 303 с.
34. Плаксієнко В. Я. Особливості облікового відображення розрахунків з постачальниками на підприємстві / URL: http://nauka.com/11_NPE_2014
35. План рахунків бухгалтерського обліку, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій №291 від 30.11.99р.
36. Податковий кодекс від 2 груд. 2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» затверджено наказом МФУ від 31.01.2000 р. №20 зі змінами і доповненнями
38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» від 17.08. 2000 р. № 515//База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>
39. Поточні зобов'язання і забезпечення підприємств за видами економічної діяльності URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
40. Постанова КМУ «Про результати суцільної інвентаризації дебіторської та кредиторської заборгованості і заходи щодо її скорочення
41. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні": Закон України від 14.11.2020 р., №996-XIV.
42. Пушкар М.С., Литвин Ю.Я., Мельник В.Г. Бухгалтерський облік: основи методології та організації: Тернопіль 1997 -266 с.
43. Ревизюк І.М. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками / І.М. Ревизюк, Є.В. Калюга // Економічні науки. 2013. № 10(4). С. 185- 190.
44. Ревизюк І.М., Калюга Є.В. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками / Економічні науки. 2013. № 10 (4). С. 185–190.

45. Сурніна К.С. Удосконалення обліку і аналізу дебіторсько-кредиторської заборгованості: проблеми теорії та практики: дис. кандидата екон. наук : 08.06.04 / Сурніна Катерина Станіславівна. – Луганськ, 2001. – 229 с
46. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: [Підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. – 6-те вид.] / Н.М. Ткаченко. – К.: А.С.К., 2001. – 784 с.
47. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: [Підручник] / Ю.С. Цал-Цалко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с
48. Цивільний кодекс України (в редакції від 04.02. 2019) // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
49. Чабанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник, - К.: Видавничий центр «Академія» 2002. - 672 с
50. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підручник / Шелудько В. М. – К. : Знання, 2006. – 439 с.
51. Щербань О. Д. Місце кредиторської заборгованості у структурі позикового капіталу підприємства / О. Д. Щербань // Бізнес-навігатор. - 2020. - Вип. 2. - С. 30-34 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2020_2_8.
52. Югас Е.Ф. Економічна сутність договірних відносин підприємства та форми розрахунків з постачальниками і підрядниками / Економічний вісник університету. 2011. № 17/2. С. 90-93.

ДОДАТКИ

Додаток А

Огляд визначень кредиторської заборгованості

№	Представник	Зміст об'єкту
1.	Бутинець Ф.Ф.[5]	Кредиторська заборгованість - це форма розрахунку за товари і послуги, які придбаються у ході операцій компанії, що періодично повторюються і використовуються у виробництві (в якості сировини) чи для перепродажу (інакше її називають рахунками до сплати чи торговими рахунками до сплати)
2.	С.Ф. Голов та В.М.Костюченко[16]	Кредиторська заборгованість - це суми, які нараховуються постачальникам за купівлю у них товарів або послуг в кредит
3.	Партин Г.О. та Загородній А.Г.[33]	Кредиторська заборгованість - це заборгованість підприємства іншим юридичним і фізичним особам, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях і щодо якої в підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк
4.	Ткаченко Н.М.[46]	Кредиторська заборгованість - це тимчасово залучені суб'єктом у власне користування грошові кошти, які підлягають поверненню юридичній або фізичній особі
5.	Н.В. Чабанова та Ю.А. Василенко[49]	Кредиторська заборгованість - це особлива частина майна організації, що є предметом обов'язкових правовідносин між організацією і її кредиторами
6.	І.А. Бланк[4]	Кредиторська заборгованість - це поточні зобов'язання підприємства, що відображають його заборгованість перед господарськими партнерами з комерційних операцій; з розрахунків, нарахованих до оплати тощо

Джерело: [розроблено на основі [4,5,16,33,46,49]

Види безготівкових платіжних первинних документів

<i>Платіжний інструмент</i>	<i>Сутність</i>	<i>Особливості</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Платіжне доручення	Розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунку зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок отримувача.	Платник може давати доручення про списання коштів зі свого рахунку на паперових бланках розрахункових документів, а також у вигляді електронного розрахункового документа. Платник до настання дати валютування може відкликати кошти, які до зарахування на рахунок отримувача обліковуються в банку, що обслуговує отримувача.
Платіжна вимога-доручення	Розрахунковий документ, який складається з двох частин: верхньої вимоги отримувача безпосередньо до платника про сплату визначеної суми коштів;	Можуть застосовуватися в розрахунках усіма учасниками безготівкових розрахунків. Платіжна вимога-доручення повертається без виконання, якщо сума, що зазначена платником, перевищує суму, що є на його рахунку

1	2	3
	– нижньої – доручення платника банку про списання зі свого рахунку визначеної ним суми коштів та перерахування її на рахунок отримувача.	
Платіжна вимога	Розрахунковий документ, що містить вимогу стягувача або в разі договірної сплати отримувача до банку, що обслуговує платника, здійснити без погодження з платником переказ визначеної суми коштів з рахунку платника на рахунок отримувача.	Застосовуються при розрахунках за поставлені товари, виконані роботи, надані послуги. Розрахунки можуть здійснюватися з попереднім акцептом та без акцепту.

Продовження додатку Б

Закінчення додатку Б

1	2	3
Розрахунковий чек	Розрахунковий документ, що містить нічим не обумовлене письмове розпорядження власника рахунку (чекодавця) банку-емітенту, у якому відкрито його рахунок, про сплату чекодержателю зазначеної в чеку суми коштів.	Використовуються в безготівкових розрахунках підприємств та фізичних осіб з метою скорочення розрахунків готівкою за отримані товари (виконані роботи, надані послуги). Для гарантованої оплати чеків чекодавець бронює кошти на окремому аналітичному рахунку "Розрахунки чеками" відповідних балансових рахунків у банку-емітенті, що є запорукою сплати коштів. Чекова книжка може видаватися для розрахунків з будь-яким конкретним постачальником або з різними постачальниками.

Нормативно-правове регулювання обліку кредиторської заборгованості

Рівень регламентації	Назва нормативного документа
Перший рівень	Цивільний кодекс України[48]
	Господарський кодекс України[18]
	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [41]
Другий рівень	Постанова КМУ «Про результати суцільної інвентаризації дебіторської та кредиторської заборгованості і заходи щодо її скорочення"[31]
Третій рівень	НП (С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»[30]
	П (С) БО 11 «Зобов'язання»[37]
	П (С) БО 21 «Вплив зміни валютних курсів»[38]
Четвертий рівень	Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [22]

П'ятий рівень

Наказ про облікову політику

підприємства; Робочий план рахунків

Джерело: [розроблено на основі [18,22,30,31,37,38,41,48]]

Огляд спеціальної літератури з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками

№ з/п	Джерело	Короткий зміст
1	2	3
1	Бутинець Ф.Ф. "Бухгалтерський фінансовий облік" [5].	Містить розділи, що висвітлюють облікову політику підприємства, особливості застосування плану рахунків, характеристику і порядок складання звітності і приміток до неї. Дані визначення поточних зобов'язань, фінансового обліку.
2	Бутинець Ф.Ф. "Організація бухгалтерського обліку" [7].	Цей підручник призначений темі «Організація бухгалтерського обліку». Але є розділ «організація обліку зобов'язань». Де приведена організація документообігу зобов'язань. Порядок документального оформлення зобов'язань.

Продовження додатку Г

1	2	3
3	Пушкар М.С., Литвин Ю.Я., Мельник В.Г. "Бухгалтерський облік: основи методології та організації." [42]	Зобов'язання- заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок подій, що відбулися і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють економічні вигоди.
4	Чабанова Н.В., Василенко Ю.А. "Бухгалтерський фінансовий облік" [49]	Посібник містить питання організації та методології бухгалтерського фінансового обліку на основі узагальнення роботи підприємств різних галузей.
5	Сопко В.В. "Бухгалтерський облік" [8]	Розкриваються теоретичні та методичні основи бухгалтерського обліку за умов становлення ринкових відносин в економіці України на основі національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.
6	Бутинець Ф.Ф., Малюга Н.М. "Бухгалтерський облік: облікова політика і план рахунків, стандарти і кореспонденція рахунків"	Посібник містить питання щодо кореспонденції рахунків та звітності на підприємстві.

[6]	

	2	3
7	Кузьминский М. Н. "Організація бухгалтерського обліку і аналізу господарської діяльності ". [25]	Розповідається про організацію бухгалтерського обліку на підприємстві.
8	Завгородній В.П. "Бухгалтерський облік в Україні" [21]	Розповідається про бухгалтерський облік в Україні, дані визначення поточних зобов'язань.
9	Нашкерська Г.В. "Бухгалтерський облік" [31]	Містить особливості застосування плану рахунків, характеристику і порядок складання звітності, визначення термінів.
10	Кривонос Ю.Г. " Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках" [24]	Наводиться інформація про основні господарські операції в бухгалтерських проводках.
11	Білоусова О. С. "Засади управління дебіторсько-кредиторською заборгованістю суб'єктів	Досліджено інструментарій управління кредиторською заборгованістю на рівні держави і

господарювання на рівні держави і підприємств" [2]	підприємств. Запропоновано показники для здійснення моніторингу заборгованості.

Продовження додатку Г

Продовження додатку Г

1	2	3
12	Драбаніч А. В. Кредиторська заборгованість: поняття, сутність, відображення в обліку [20]	У статті досліджено теоретичні та практичні питання щодо визначення сутності кредиторської заборгованості та її руху в господарській діяльності.
13	Великий Ю. М. Оцінка стану управління дебіторською та кредиторською заборгованостями на вітчизняних підприємствах. [11]	У статті проаналізовано сучасний стан управління дебіторською та кредиторською заборгованостями на вітчизняних підприємствах. Визначено, що за останні п'ять років ситуація з погашенням заборгованості значно погіршилась, а сальдо заборгованості змінилось з пасивного на активне.
14	Щербань О. Д. Місце кредиторської заборгованості у структурі позикового капіталу підприємства [51]	У статті висвітлено склад і структуру позикових коштів підприємства, зазначено важливість кредиторської заборгованості як складової частини

позикових коштів. Проаналізовано етапи управління кредиторською заборгованістю підприємства.

Закінчення додатку Г

1	2	3
15	Махиня І. М. Вдосконалення облікового процесу розрахунків з кредиторами на підприємстві [28]	У статті розроблено шляхи подолання неузгодженості правового та облікового законодавства щодо договірних відносин з постачальниками та підрядниками, а також наведено пропозиції щодо удосконалення облікової політики підприємств, системи обліку поточної кредиторської заборгованості та звітності.

Джерело: розроблено на основі [2,5,6,7,8,11,20,21,24,25,28,31,42,49,51]

Додаток Д

Оцінка фінансового стану ТОВ «Стандарт Трейдинг» за 2016-2020 р. *

№	Показники, тис. грн.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1.	Власний капітал	353200	353200	353200	353200	353200
2.	Валюта балансу	514214	518529	436704	388042,6	415821
3.	Залучені кошти	161014	165329	83504	34842,6	62621
4.	Довгостроковий позиковий капітал	0	0	2785	1423	0
5.	Короткостроковий позиковий капітал	161014	165329	80719	33419,6	62621
6.	Оборотні активи	200928	327524	317841	315912	307419
7.	Чистий оборотний капітал(6-5)	39914	162195	237122	282492,4	244798
8.	Дохід(виручка) від реалізації продукції	1376541,1	1426148,4	731430,2	351,222,90	827,712,20
9.	Дебіторська заборгованість	146475,4	151140,2	89619	42415,6	102752,3
10.	Основні засоби	103318,17	85084,3	82911,6	72906,07	105417,3
11.	Чистий прибуток	21611,6953	23388,8338	10532,59	4846,876	13822,794
12.	Собівартість продукції	1197590,76	1197964,66	629030	309076,15	720109,61
<i>Показники фінансової стійкості</i>						
1.	Коефіцієнт фінансової незалежності (1/2)	0,69	0,68	0,81	0,91	0,85
2.	Коефіцієнт фінансування (1/3)	2,19	2,14	4,23	10,14	5,64
3.	Коефіцієнт фінансового лівереджу (4/1)	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
4.	Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом (1/6)	1,76	1,08	1,11	1,12	1,15
5.	Коефіцієнт маневреності власного капіталу (7/1)	0,11	0,46	0,67	0,80	0,69

Закінчення додатку Д

		<i>Показники ділової активності</i>				
1.	Коефіцієнт оборотності активів (8/2)	2,68	2,75	1,67	0,91	1,99
2.	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (8/9)	9,40	9,44	8,16	8,28	8,06
3.	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (8/3)	8,55	8,63	8,76	10,08	13,22
4.	Коефіцієнт оборотності основних засобів (8/10)	13,32	16,76	8,82	4,82	7,85
5.	Коефіцієнт оборотності власного капіталу (8/1)	3,90	4,04	2,07	0,99	2,34
		<i>Показники прибутковості</i>				
1.	Коефіцієнт рентабельності активів (11/2)	0,04	0,05	0,02	0,01	0,03
2.	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (11/1)	0,06	0,07	0,03	0,01	0,04
3.	Коефіцієнт рентабельності продажу (11/8)	0,02	0,02	0,01	0,01	0,02
4.	Коефіцієнт рентабельності продукції (8/12)	1,15	1,19	1,16	1,14	1,15

*Джерело: [авторська розробка на основі дод.Е]

Додаток Е

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової звітності"

Дата (рік, місяць, число)

Коди	2021	01	01

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю «Стандарт Трейдинг» за ЄДРПОУ 35950685
Територія Тернопільська область за КОАТУУ 1410136300
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ за КОПФГ 240
Вид економічної діяльності Неспеціалізована оптова торгівля за КВЕД 46.90
Середня кількість працівників 14
Адреса, телефон 03056, м. Київ, Солом'янський район, вул. Гетьмана, 6.27, (044) 237-79-00

Одиниці виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за національними (стандартами) бухгалтерського обліку

v

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Актив	Код рядка	Форма №1 Код за ДКУД 1801001	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	916,67	1633,33
первісна вартість	1001	1000,00	2000,00
накопичена амортизація	1002	-83,34	-366,67
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основи засоби	1010	7290,61	10489,84
первісна вартість	1011	34162,49	41843,77
знос	1012	26871,88	31353,93
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	-	-
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	59530,61	70994,65
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	67737,89	83117,82
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	17286,42	1946,63
Виробничі запаси	1101	14050,18	1372,91
Товари	1104	3236,24	573,72
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	47515,32	123302,84
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	99,51	99,51
за виключеними авансами	1135	3279,58	1891,07
з бюджетом	1136	1237,63	1237,63
у тому числі з податку на прибуток	1155	13092,92	96919,76
Інша поточна дебіторська заборгованість	1160	17375,37	17375,37
Поточні фінансові інвестиції	1165	413466,23	285704,60
гроші та їх еквіваленти	1167	413466,23	285704,60
Рахунки в банках	1170	-	-
Витрати майбутніх періодів	1190	70438,31	24029,04
Інші оборотні активи	1195	582553,65	491268,82
Усього за розділом II	1200	650291,53	574386,63
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи публітти			
Баланс	1300	650291,53	574386,63

Пасив	Код рядка	Форма №1 Код за ДКУД 1801001	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	352500,00	352500,00
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-2907,92	-1701,84
Неоплачений капітал	1425	-	-
Видучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	349592,08	350798,16
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1363,09	1625,59
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	1363,09	1625,59
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	136028,10	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	27569,60	92088,64
розрахунками з бюджетом	1620	1827,15	2224,42
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	1250,95	1790,51
розрахунками з оплати праці	1630	1478,11	1526,09
Поточні забезпечення	1660	3516,06	9816,24
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	127686,38	114516,98
Усього за розділом III	1695	299336,36	221962,88
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами публітти			
Баланс	1900	650291,53	574386,63

Корвіник

Остроуков М.С.

Головний бухгалтер

Волкова О.О.

* Бизнісється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

**КОПІЯ
ВІРНА**

Продовження додатку Е

Додаток 1
до національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю «Стандарт
Трейдинг» Дата (рік, місяць, число) 2018 01 01
за ЄДРПОУ 35950685
Територія Донецька за КОАТУУ 1410136300
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ за КОПФГ 240
Вид економічної діяльності Неспеціалізована оптова торгівля за КВЕД 46.90
Середня кількість працівників 1 11
Адреса, телефон 03056, м. Київ, Солом'янський район, вул. Гетьмана, 6.27, (044) 237-79-00

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "У" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2017 р.

форма №1 Код за 1801001

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0,00	0,00
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незаваршені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	10331,82	8508,44
первісна вартість	1011	36979,68	30489,25
знос	1012	26647,87	21980,81
Інвестиційна нерухомість	1020	-	-
Довгострокові біологічні активи	1030	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:	1035	-	-
які обліковуються за методом участі в капіталі інших	1035	-	-
інших фінансових інвестицій	1040	-	45496,46
Довгострокова дебіторська заборгованість	1045	-	-
Відстрочені податкові активи	1050	-	-
Інші необоротні активи	1095	-	-
Усього за розділом I	1095	103318,17	54004,90
II. Оборотні активи			
Заласи	1100	0,00	6235,91
Виробничі запаси	1101	-	5895,91
Товари	1104	-	340,00
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	114477,28	121607,90
за виданими авансами	1130	99,51	99,51
з бюджетом	1135	4224,38	5527,35
у тому числі з податку на прибуток	1136	1768,05	1547,04
Інші поточна дебіторська заборгованість	1155	23552,97	15599,23
Поточні фінансові інвестиції	1160	31912,15	38389,75
Гроші та їх еквіваленти	1165	262153,61	325620,64
Рахунки в банках	1167	262153,61	325620,64
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	21220,65	36833,19
Усього за розділом II	1195	457640,56	547854,43
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	-	-
Баланс	1300	560 958,73	601 859,33

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зарезервованний (найвищий) капітал	1400	352500,00	352500,00
Капітал у довіреність	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-7107,21	-5582,03
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	345392,79	346917,97
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	79124,67	37509,77
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	79124,67	37509,77
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	78965,80	86847,17
розрахунками з бюджетом	1620	3218,74	5187,04
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	1483,82	1474,93
розрахунками з оплати праці	1630	2106,77	7180,85
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	50666,14	116747,61
Усього за розділом III	1695	138441,28	217431,60
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700	-	-
Баланс	1900	560958,73	601859,33

Керітник

Остроухов М.С.

Головний бухгалтер

Волкова О.О.

¹ Викликається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

КОПІЯ
ВІРНА

Продовження додатку Е

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Стандарт Трейдінг»	Дата (рік, місяць, число)	2019 01 01
Територія	Донецька	за ЄДРПОУ	35950685
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВ	за КОАТУУ	1410136300
Вид економічної діяльності	Неспеціалізована оптова торгівля	за КОПФГ	240
Середня кількість працівників	13	за КВЕД	46.90
Адреса, телефон	03066, м. Київ, Солом'янський район, вул. Гетьмана, 6.27, (044) 237-79-00		

Одиниці виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "ч" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0,00	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	8508,44	9217,46
первісна вартість	1011	30469,25	33185,89
знос	1012	21960,81	23968,43
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	-	-
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	45496,46	45496,46
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	54004,90	54713,92
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	6235,91	6929,92
Виробничі запаси	1101	5895,91	6929,92
Товари	1104	340,00	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	121607,90	78266,70
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	99,51	99,51
з бюджетом	1135	5527,35	1650,98
у тому числі з податку на прибуток	1136	1647,04	1237,83
інша поточна дебіторська заборгованість	1155	15569,23	16838,05
Поточні фінансові інвестиції	1160	36360,75	17375,37
гроші та їх еквіваленти	1165	325620,64	331560,65
Рахунки в банках	1167	325620,64	331560,65
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
інші оборотні активи	1190	36833,15	77674,92
Усього за розділом II	1195	547854,43	530396,09
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи нибуття			
	1200	-	-
Баланс	1300	601 859,33	585 110,00

Пасив	Код рядка	На кінець звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паієвий) капітал	1400	352500,00	352500,00
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-5582,03	-3315,18
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	346917,97	349184,82
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
інші довгострокові зобов'язання	1515	37509,77	37509,77
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	37509,77	37509,77
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товарами, роботами, послугами	1615	86847,17	59791,69
розрахунками з бюджетом	1620	5187,04	6575,36
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	1474,93	3028,13
розрахунками з оплати праці	1630	7180,85	3771,34
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
інші поточні зобов'язання	1690	116741,61	125248,88
Усього за розділом III	1695	217431,60	198415,40
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами нибуття			
	1700	-	-
Баланс	1900	601859,33	585110,00

Керівник Остроуков М.С.

Головний бухгалтер Волкова О.О.

Визначався в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Закінчення додатку Е

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю «Стандарт Трейдинг» Дата (рік, місяць, число) 2020 01 01
за ЄДРПОУ 35950685
Територія Донецька за КОАТУУ 1410136300
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ за КОПФГ 240
Вид економічної діяльності Неспеціалізована оптова торгівля за КВЕД 46.90
Середня кількість працівників 1 15
Адреса, телефон 03056, м. Київ, Солом'янський район, вул. Гетьмана, 6.27, (044) 237-79-00

Одиниці виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 р.

Актив	Код рядка	Форма №1	
		На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	916.67
первісна вартість	1001	-	1000.00
накопичена амортизація	1002	-	-83.34
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	9217.46	7290.61
первісна вартість	1011	33185.89	34152.49
знос	1012	23968.43	26871.88
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	-	-
які обліковуються за методом участі в капіталі інших	1031	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	45496.46	59530.61
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1080	-	-
Усього за розділом I	1095	54713.92	67737.89
II. Оборотні активи			
Зпаси	1100	6929.92	17286.42
Виробничі запаси	1101	6929.92	14050.18
Товари	1104	-	3236.24
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	78266.70	47515.32
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	99.51	99.51
за виданими авансами	1131	-	-
з бюджетом	1135	1650.98	3279.58
у тому числі з податку на прибуток	1136	1237.63	1237.63
Інші поточні дебіторська заборгованість	1139	1633.05	13092.92
Поточні фінансові інвестиції	1160	17375.37	17375.37
Гроші та їх еквіваленти	1165	331560.65	413466.23
Рахунки в банках	1167	331560.65	413466.23
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	77674.92	70438.31
Усього за розділом II	1195	530396.09	582553.65
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
1200	-	-	-
Баланс	1300	585 110.00	650291.53

Пасив	Код рядка	Форма №1	
		На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	352500.00	352500.00
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-3315.18	-2907.92
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	349184.82	349592.08
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	37509.77	1363.09
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	37509.77	1363.09
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	136028.10
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	-	-
довгостроковими зобов'язаннями	1611	59791.69	27569.60
товари, роботи, послуги	1615	6575.38	1827.15
розрахунками з бюджетом	1620	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	3028.13	1250.95
розрахунками з оплати праці	1630	3771.34	1478.11
Поточні забезпечення	1660	-	3516.06
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	125248.88	127666.38
Усього за розділом III	1695	198415.40	298336.36
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700	-	-	-
Баланс	1900	585110.00	650291.53

Керівник Остроуков М.С.

Головний бухгалтер Волкова О.О.

1 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

**КОПІЯ
ВІРНА**

Додаток Є

Типові проведення для субрахунку 631

Назва операції	Дебет	Кредит
Оплачено рахунки постачальників та підрядників готівкою з каси	631	301
Оплачено рахунки постачальників та підрядників з поточного рахунка в національній валюті	631	311
Залік сум у зменшення заборгованості перед постачальником за попередньо виданими авансами	631	371
Списано кредиторську заборгованість, за якою минув термін позовної давності	631	717
Оприбутковано товарно-матеріальні цінності, які надійшли: матеріали, паливо, будівельні матеріали, запасні частини, молодняк тварин, МШП	20, 21, 22	631
На суму податку на додану вартість	641	631
Акцептовано рахунки транспортної організації за доставку придбаних товарно-матеріальних цінностей	20, 21, 22	631
На суму податку на додану вартість	641	631
Пред'явлена претензія постачальникам з відшкодування збитків	374	631
Пред'явлена претензія постачальникам з відшкодування збитків	311	631
Придбано основні засоби	152	631
На суму податку на додану вартість	641	631

Джерело: розроблено на основі [17]

Додаток Ж
Таблиця Ж1

**Динаміка кредиторської заборгованості на ТОВ "Стандарт Трейдинг"
протягом 2016-2020 рр.**

Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги			
Рік	Сума.грн.	Абсолютний приріст. грн.	Темп приросту, %
2016	157 932	-	-
2017	160 667	2 735	1,73
2018	80 719	-79 948	-49,76
2019	27 570	-53 149	-65,84
2020	62 621	35051	127,14

**Джерело: побудовано автором на основі даних про діяльність підприємства.*

Рисунок Ж1. Динаміка кредиторської заборгованості на ТОВ "Стандарт Трейдинг" протягом 2016-2020 рр.

**Джерело: побудовано автором на основі даних про діяльність підприємства.*

**Схема забезпечення операційної діяльності на підприємстві
ТОВ «Стандарт Трейдинг»**

Джерело: [авторська розробка]

Додаток II

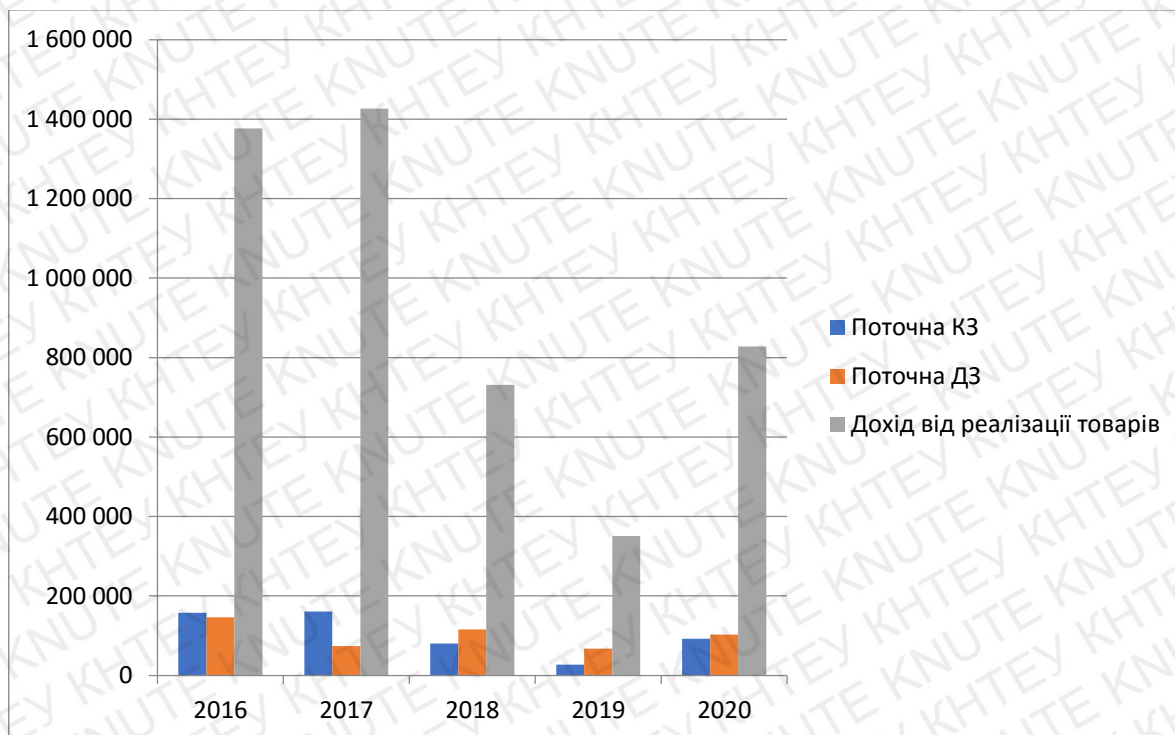

Рис.ІІ1 Динаміка кредиторської заборгованості на ТОВ "Стандарт Трейдинг" протягом 2016-2020 рр. у порівнянні до доходу від реалізації товарів та дебіторської заборгованості

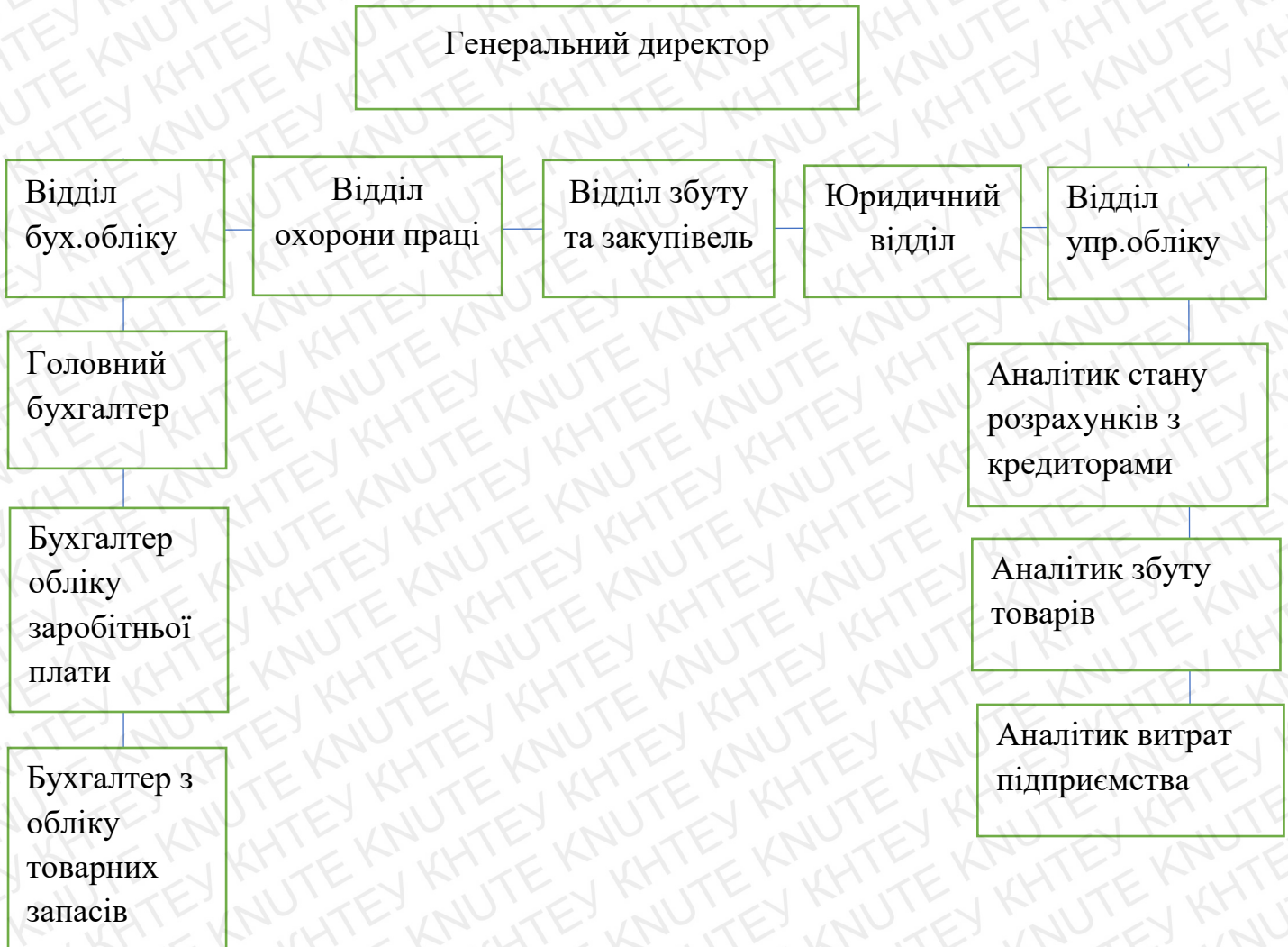
Джерело: [авторська розробка]

Таблиця ІІ1

Динаміка кредиторської заборгованості на ТОВ "Стандарт Трейдинг" протягом 2016-2020 рр. у порівнянні до доходу від реалізації товарів та дебіторської заборгованості

Рік	Поточна КЗ	Поточна ДЗ	Дохід від реалізації товарів	Темп приросту КЗ, %	Темп приросту ДЗ, %	Темп приросту доходу, %
2016	157 932	146475,4	1376541,1	-	-	-
2017	160 667	151140,2	1426148,4	1,73	3,18	3,60
2018	80 719	89619	731430,2	-49,76	-40,70	-48,71
2019	27 570	42 415,60	351 222,90	-65,8	-52,67	-51,98
2020	62 621	102 752,30	827 712,20	127,14	142,25	135,66578

Джерело: [авторська розробка]

Організаційна структура ТОВ «Стандарт Трейдінг»

Джерело: [авторська розробка]